

EMIGRÁCIÓS ESZMEI CSENDŐR LAKTANYA

Megvalósult a Központi Vezetőség, az ügyvezető elnök és közel 200 nemeslelkű, áldozatos Bajtársunk, s a Magyar Vitézi Rend anyagi áldozata eredményeképpen Etobicoke-ban (Ontario, Kanada)

1971. április 18-án.

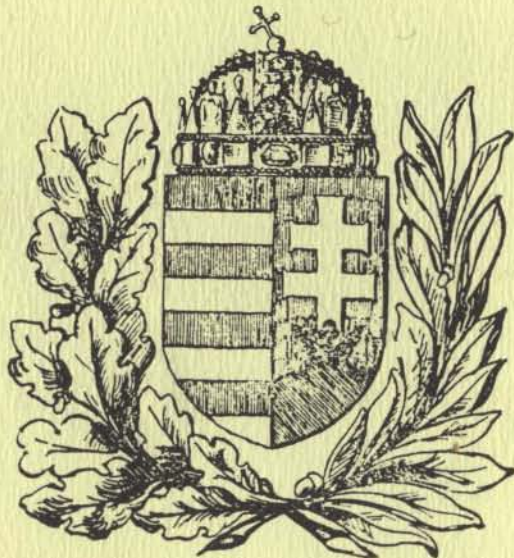
A belépéshez személyi ismeretség, vagy igazolás szükséges. Látogatás és szállás előzetes levél, vagy telefonközlés alapján. Intézményünk hivatalos kanadai hatósági engedély alapján működik és a kormányzervek védelme alatt áll.

Eszmei laktanyaparancsnok:
vitéz Kövendy Károly CM, szds.

POSTACÍMÜNK:

A pénzküldemények kézhezvételét a B.L-ben, vagy magánlevélben elismerjük és nyugtázzuk. Minden levelet, hírt, közleményt, előfizetést és pénzadományt a rendeltetés megnevezésével a Szerkesztőség és Kiadóhivatal címére kérjük: Címe a következő:

Veterans' Association
712-54th Avenue, S.W.,
Calgary, Alberta, Canada
T2V 0E1

XXXIV. ÉVFOLYAM

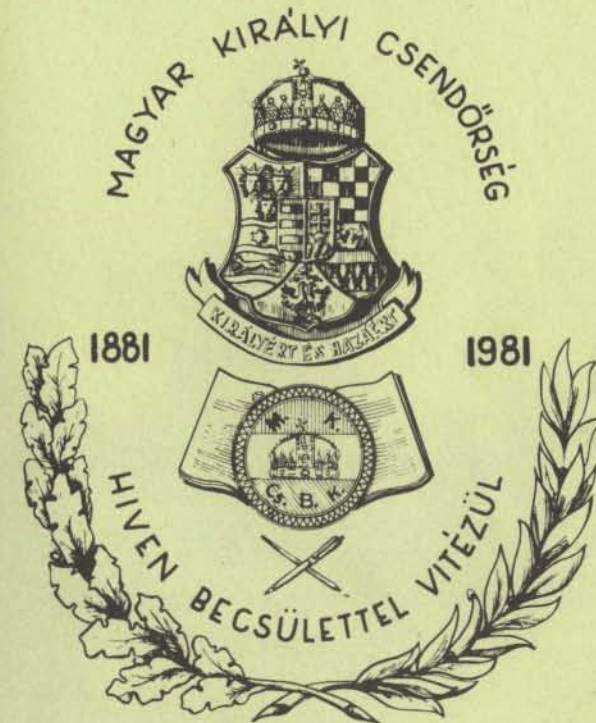
CALGARY, ALBERTA, KANADA

2. szám

1981. október 31-én

Bajtársi Levél

A M. KIR. CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG
KÖZPONTI TÁJÉKOZTATÓJA

Kiadja:

a MKCSBK VEZETŐSÉGE.
VETERANS' ASSOCIATION
of the former Royal Hungarian Gendarmerie
Administration Centre
712-54th Avenue, S.W.,
Calgary, Alberta, Canada
T2V 0E1

VILÁGSZERVEZETÜNK

a M. KIR. CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG — MKCsBK —
alakult 1948-ban.

Bajtársaink hivatalosan bejegyzett jótékonycélu társadalmi
egyesületeket alapítottak

az Amerikai Egyesült Államokban:

Ohio államban: Family Society of Hungarian Veteran Gendarmes
(Magyar Csendőrök Családi Közössége) Charter B.56-940,
Cleveland, Ohio, USA., 1958. július 14-én.

Kanadában:

Ontário tartományban: Royal Hungarian Gendarmerie Veterans'
Benevolent Association. No.10. Liber 1163
Province of Ontario, Toronto (Ont.)
1962. szeptember 27.

Quebec tartományban: Association des Veterans Gendarmes
Royaux Hongrois, MKCsBK No. 96 Libro C-268,
Quebec, (P.Q.) le decembre 1972.

Alberta tartományban: Veterans' Association of the former Royal
Hungarian Gendarmerie, No. 8775, Edmonton,
Alberta, 28th October, 1975.

A MKCsBK VEZETŐSÉGE:
vitéz Baranchi Tamáska Endre
MKCsBK vezető

A MKCsBK Vezetősége önként és önzetlenül intézi világszervezetünk
tájékoztató, nyilvántartó és segélyügyi szolgálatát.

FELADATAINK:

- 1./Bajtársainkkal az összeköttetést fenntartani, érdekeiket képviselni,
összejöveteleinkről és a személyi változásokról őket értesíteni.
- 2./Előadások, ünnepélyek társasvacsorák rendezésével anyagi alapot
teremteni és ebből rászoruló bajtársainkat és hozzátartozóinkat segí-
teni.
- 3./Ápolni a szolgálati ideálokat és kegyelettel megőrizni emlékét a volt
M.Kir. Csendőrség azon tagjainak, akik a törvény és a rend szolgál-
latában az emberi szabadságjogok és a közbiztonság védelmében
Hazájukért áldozták életüket.
- 4./Az állampolgári jogok és kötelességek megismerése és teljesítésében
segédkezni.

(Folytatás a borítólap utolsó előtti oldalán)

BAJTÁRSI LEVÉL

A M. KIR. CSENDŐR BAJTÁRSI KÖZÖSSÉG KÖZPONTI
TÁJÉKOZTATÓJA

XXXIV. ÉVFOLYAM

Calgary, 1981. október 31-én

2. SZÁM

TARTALOM

1./ Az MKCsBK Vezetőség hírei	2
3. sz. Körlevél az MKCsBK működéséről	3
4. sz. Körlevél a Jubileumi Díszérem kiadásáról	4
Az MKCsBK Jubileumi Emléktábla	4
MKCsBK Vezető: B.L. főszerkesztő és Szerkesztő Bizottság fölmmentése 1981. XII. 31-ével	6
2./ Tanulmányok, cikkek, leírások, versek	8
Dr. Zsigmond András: A m.kir. Csendőrség 100 éves évfordulója	12
vitéz Duska László: Ünnepi beszéd Sydney-ben	14
Máthé Jenő: A m.kir. Csendőrség 100 éves alapításának megünneplése Párizsban, Franciaországban	17
Bata József: A m.kir. Csendőrség érdeme	19
Utczás Mihály: Látogatás bajtársainknál Kanadában	21
vitéz Nagy Lajos: Beszélgetés egy halott bajtársammal, visszaemlékezés néhai Kiss Sándorra	27
D. S. szkv. törm.: Még egyszer őszintén a magyar csendőrrel	29
Soós Péter: A megkerült írógép	30
Dévai Mihály: Nimród, Hunor és Magor	33
Az MKCsBK Irattárából: Adatok a Calgary-i csoport történetéhez	44
vitéz Nagy Lajos: „Ember tervez, Isten végez...”	46
Dr. Kiss Gyula: Peroratio (Végszó)	49
3./ Közösségi, egyesületi és társadalmi események	53
Ausztráliában	54
Európában	56
Délamerikában	61
Az Északamerikai Egyesült Államokban	68
Kanadában	106
Dr. Kiss Gyula: A központi Jubileumi Csendőr Találkozó	107
Dr. Szalontai Sándor: Tájékoztató a Találkozó anyagi helyzetéről	108
4./ A Magyar élet eseményei világszerte	110
Farkas János: Magyar ünnepélyen idegen földön	112
Európában	113
Az Északamerikai Egyesült Államokban	115
Kanadában	118
5./ Bajtársi hírek	120
Apák nyomdokában a magyarságért	120
Tagfelvétel, dicsérő elismerés, kitüntetés, kinevezés	122
Házasságkötés, születés	122
Látogatások	122
Betegségek és felgyógyulások	122
Halottaink	122
6./ Egyéb közlemények	133
MKCsBK múzeum hírei	135
Könyvismertetés	141
A vezetőség levelesládájából	148
Pénzküldemények nyugtázása 1981.III.1 — IX.14-ig	149
Értesítések, helyesbítés	149

vBTE-vez
11/1981.sz

v.Baranchi Tamáska Endre
MKCsBK vezető

3. sz. Körlevél

Valamennyi Csendőrbajtársamnak,

Állomáshelyén.

Kedves Bajtársam!

Az 1981-es év nekünk, volt m.kir. csendőröknek, egy igen nevezetes évforduló volt. Több százan érhattük meg ezt a nevezetes évet Isten segítségével. Legyen elsősorban ezért Neki hála. A világban szétszórt csoportjaink és szörvényaink ha szerényen is, de ünnepeltek. Köszönet első sorban a rendezőknek, akik fáradságot nem kímélve megszervezték ezeket az ünnepségeket. De köszönet illeti azokat a csendőröket is, akik jelenlétükkel ezt a napot még emlékezetesebbé tették.

Az a 178 volt csendőr, aki résztvett a májusi torontói három napos ünnepségen, élete utolsó napjainak emlékezni fog. Az egyenruhás csendőrijárőr bevonulása az ünnepélyes csendben bizony sok száz embernek csalt örömkönnyet a szemébe. Hálás köszönet a torontói Jubileumi Bizottság minden egyes tagjának a felejtethetetlen napokért.

Május 17-én vasárnap Torontóban a még ottlévő csoportok és szörvények vezetőivel, s a többi kiküldöttel gyűlést tartottam. Az MKCsBK — az az a volt m.kir. Csendőrség — jövője volt a gyűlés legfőbb pontja. A jelenlévők 99 %-a arra adta szavazatát, hogy az MKCsBK folytassa tovább működését, s beolvadásról, csatlakozásról, vagy egyszerű megszűnésről szó sem lehet.

„Vitam et sanguinem — sed avenam non!” Életünket és vérünket — kiáltották valaha a pozsonyi országgyűlésen a felbuzdult magyar ren-

dek, de utólag hozzátették: „de zabot, azt nem!” Igen a MKCsBK él, s majd működik tovább, de az ügyvezetői törzsbe, vagy a Bajtársi Levél szerkesztésére eddig még senki sem jelentkezett. Tehát „zabot nem!” Ezt a szomorú hírt kell bejelentennem, hogy az ügyvezetés továbbra is szünetelni fog. De legszomorúbb az, hogy a Bajtársi Levél, a mi összekötő kapcsunk ez év végével megszűnik a XXXV. évfolyamát elérve. Nincs, aki vállalja ezt a nem is könnyű feladatot. Azonban senkit se lehet kényszeríteni. A közért való munkálkodásnak mindig önként kell jönnie, a csendőrmulthoz való ragaszkodásból kell fakadnia és a talán már sokaknál halványuló csendőreskü adhatja meg erre az ösztönző gondolatot.

Magam részéről — mint az MKCsBK vezetője — a gyűlésen személyesen és szóban ígéretet tettem, hogy míg vezető vagyok évenként két, (egy-egy kétoldalas) körlevelet fogok kiadni, hogy legalább ezzel tartjuk egymás között a kapcsolatot és láthassuk, hogy az MKCsBK is él.

Kérem a csoport és szörvényvezetőket, hogy maradjanak helyükön és a kiküldendő körleveleket annyi példányban sokszorosítsák, ahány tag van a csoportjukban. Azok kiküldésével az egymás közötti kapcsolat megmarad. Az önkéntes adakozás se szűnjön meg, mert arra szükség van továbbra is.

Hiszem azt, hogy aki majd az utódom lesz hasonlóképpen fog cselekedni. Ha mégis megtörténne az a csoda, hogy lesz jelentkező az ügyvezetői törzsbe, s lesz valaki, aki a B.L. szerkesztését és kiadását elvállalja, én leszek a legboldogabb, mert akkor az MKCsBK, mint a poraiból megélevenedett és újjá született phönix madár, tündökölni fog a további években.

Adja a magyarok Istene, hogy ez következze be.

Híven, Becsülettel, Vitézül!

Bajtársi köszöntéssel:

vitéz Baranchi Tamáska Endre s.k.
az MKCsBK vezetője.

ad vBTE-vez.

Sarasota, 1981. aug. 7.

4. sz. Körlevél

Valamennyi csoport és szörvényvezetőjének

Állomáshelyén.

Kedves Bajtársam!

Újra a 100 éves Jubileumi Díszérem ügyében kell ezt a pár sort írnom. Annak a lebonyolítása nem is olyan könnyű feladat, főleg akkor, ha abban a segítség jóformán minimális, s az érmekeket, szalagot, szalagdíszítéseket négy különböző országban kell elintézni.

1981. V. 15-én este Torontóban az éremverőtől 130 db. JDÉ-t vettem át. Akkor közölte velem, hogy közben az éremveretőke kerete elrepedt, s így a többi 120 db-ot csak leghamarabb május 19-ére tudja átadni nekem

a Csendőrlaktányában. Nekem május 19-én reggel vissza kellett repülnöm az USA-ba, s így az ott átadott érmeiket én már nem tudtam magammal hozni.

A 130 db. JDÉ-t elsősorban a torontói ünnepségen résztvett csendőröknek adtam át. Mivel 178 csendőr volt jelen, így annak átvételéről többen „önként” lemondtak, hogy főleg azok kaphassák meg, akik távoli országokból jöttek, s az ausztráliai kiküldöttek vihessék magukkal azokat. A többi 120 db. jelenleg a torontói Csendőrlaktányában van, de az állandó kanadai postás-sztrájk miatt azokat még a mai napig nem vehettem át.

Így „vis maior” — előre nem látott nagyobb akadály — áll fenn, s türelmét kérem mindazoknak, akik a JDÉ árát beküldték, de az érmet a fenti okok miatt még nem kapták meg.

Ügyvezetői törzs nem lévén, mihelyt a JDÉ-k kezeimhez érkeznek, mind magam fogom azokat az igénylőknek postázni.

(Megjegyzés: A kanadai postás-sztrájk 1981. VIII. 10-ével véget ért, v.Kövendy Károly VIII. 11-én kelt értesítése szerint Karsay Elek bs. 82 db. JDÉ-t sikerrel átvitt a US-ba és feladta vezető bs. címére. — Szerk.)

vitéz Baranchi Tamáska Endre

Az MKCsBK Jubileumi Emléktábla

A m.kir. Csendőrség alapításának 100. évfordulójára Youngstown-ban (Ohio, USA) 1981.IX.13-án elhelyezett emléktáblát megkoszorúzzák Molnár István, vitéz Kemes László és Gaál Mihály bs-ak, a Cleveland-i MCsCsK tagjai. Az emléktáblát állította a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség

A Csendőr Emléktábla gondolata az 1978. II. 11-én, Calgaryban megtartott Vezetőségi Értekezleten született meg, melyről a B.L. 1979/1. száma

(12. oldal) számolt be. A gondolat 1980-ban indult a megvalósulás felé, mikor megérkezett Ft. Mészáros György O.F.M., a Youngstown-i (Ohio, USA) Ferences Atyák házfőnökének levele, mely szerint korábbi kérésünknek szívesen tesznek eleget és készek emléktáblánkat kegyhelyükön elhelyezni (B.L. 1980/2., 171. olda.)

Az emléktábla előállítás költségeire legelsőnek a Magyar Csendőrök Családi Közössége csoportunk 1980. XII. 1-én 200.00 US dollárt, valamint a MKCsBK Bajtársi Levél 1981. V. 12-én 1,000.00 Cdn dollárt adományozott.

Az emléktáblát 1981. V. 12-én a Pittsburgh-i (Pa., USA) Jas. H. Matthews & Co. cégnél rendeltem meg bronzban. A magyar szöveg helyességének átvizsgálása után azt ez év augusztusában a cég Youngstown-ba le is szállította. Az emléktábla 995.00 US dollárba került.

A tábla elhelyezésére, valamint más előkészületek megtételére és az ünnepség megrendezésére a MCsCsK elnökét Molnár István szds-t, míg az avató ünnepi beszéd elmondására Dr. Balló István örgy. a MCsCsK volt elnökét kértem föl. Mindketten elfogadták.

A felavató ünnepséggel kapcsolatos leleplezés 1981. IX. 13-án, vasárnap, a Szt. István búcsú napján 300 fő jelenlétében történt meg. Emléktáblánk „Szent István király szobra és az angyalos magyar címer társaságában — miként azt Ft. Mészáros György atya írta — otthon fogja magát érezni.”

A megható ünnepség sikeres megrendezéséért a MCsCsK csoportunk rendező bizottságát élükön Molnár István szds-t méltán illeti elismerés.

1881 — 1981

vBTE-vez.

12/1981. sz.

vitész Baranchi Tamáska Endre

az MKCsBK vezetője
Sarasota, 1981. augu. 7.

Dr. Kiss Gyula szkv. m.kir. csendőr százados úrnak,
az MKCsBK „Bajtársi Levél” főszerkesztője, stb.,

Állomáshelyén.

Kedves Bajtársam, kedves Gyula barátom!

Hat éve már annak, hogy mint az akkori ügyvezetői törzs tagja is önként átvetted a Bajtársi Levél szerkesztését. Azóta teljes odaadással — érezve ezt, mint csendőr kötelességet — szerkesztetted mindnyájunknak ezt az újságot, amely a legjobb összekötőkapocs volt a világgá szétszórt csendőrök között. Ezenkívül tájékoztatónk még bizonyítékul is szolgál arra, hogy a szabadföldön élő bajtársak nemcsak megtartották a csendőrszellemet, de azt továbbra is ápolják, s nivós lapjukkal is erősítik összetartozandóságukat.

Az ügyvezetői törzs hamar megszűnt, de Te Gyulám továbbra is örhegyeden maradtál, s nemcsak a Bajtársi Levél szerkesztését, de igen sok közös ügyet is önként magadra vállaltál, s így lettél nekem mindvégig hű és megbízható segítőtársam is.

Az elmúlt hat év alatt igen sok szép és megérdemelt dicséretet kapott lapunk. MIndezeket úgy könyveltem el, hogy azok elsősorban Neked szóltak. Tudjuk azt, hogy ahány ember, annyiféle egyéniség, annyiféle gondolkodás. Tudom azt is, hogy örömdbe néha üröm is került. Könnyű bíráltni, kritizálni, de nem olyan könnyű egy lapot úgy szerkeszteni, hogy az mindenkinek 100 %-ig a szájaíze szerint legyen.

Megköszönöm Neked ezt a szép és nem könnyű munkát, amit fáradthatatlanul és önként teljesítettél, megköszönöm nemcsak a magam, de a

több száz csendőr és csendőrbarát nevében is. Lapunk mindig csak örömet és felüdülést jelentett mindnyájunknak.

Szomorúan veszem tudomásul, hogy megváltasz a B.L. főszerkesztői posztjától, s ezzel a XXXV. évfolyamát megért lapunk ajtaja fog bezáródni. Nagyon fog hiányozni, hogy a postás nem teszi azt többé levélszekrényünkbe. Hiánya pótolhatatlan nekünk volt csendőröknek.

Isten áldjon meg még igen hosszú élettel Gyulám és kérjük, hogy maradj továbbra is velünk, mert csendőresküd ezt kívánja.
Híven, Becsülettel, Vitézül!

bajtársi köszöntéssel;

Baranchi Tamáska Endre
a MKCsBK vezetője

2./ Tanulmányok, Cikkek, Leírások, Versek

Dr. Zsigmond András:

A Magyar Királyi Csendőrség 100 éves évfordulója

(Ünnepi beszéd a Csendőr Jubileumi Emlékvacsorán, Torontóban, 1981. V. 16-án.)

Száz évvel ezelőtt, 1881-ben alakult meg hazánkban a Magyar Királyi Csendőrség. Mik voltak ennek a történelmi jelentőségű ténynek az előzményei? A kiegyezéssel, 1867-ben feloszlatták az osztrák—magyar csendőrséget és ezt követte a vármegyék által szervezett „pandur-korszak,” amely hivatását képtelen volt teljesíteni. Az ország vezetői belátták, hogy egy jól kiképzett, erkölcsileg kifogástalan fegyveres biztonsági alakulatot kell megszervezni a közrend fenntartására.

Tisza Kálmán, akkori belügyminiszter az elgondolást teljes erejével támogatva és a Képviselőház a törvényjavaslatot megszavazta. A király a törvényt 1881. február 14-én szentesítette. Ezzel megalakult a Magyar Királyi Csendőrség, a világ egyik legkiválóbb biztonsági szerve.

Ez röviden, szárazon a m.kir. Csendőrség megszületésének története, melynek az idén ünnepeljük 100 éves évfordulóját. De mi minden: mennyi áldozatkészség, hősiesség, önfeláldozás huzódik meg a száraz adatok mögött, — ennek felsorolása köteteket töltene be, — s várja a hivatott történetírót, aki mindezt megörökíti, s a magyar történelem szerves részesévé teszi és méltatja.

Mint minden intézménynek, — így a m.kir. Csendőrségnek is voltak születése pillanatától kezdve, végig a 100 év alatt lelkes hívei, csodálói és

— természetesen — ellenségei. A „rend és a törvény” hívei úgy ma, mint a múltban elismeréssel adóztak a Csendőrség rendfenntartó munkája iránt. Akik a múltban és a jelenben is szeretnek kibújni a törvény és a rend kemény intézkedései alól, vagy akik felelőtlenül csak egyoldalú ún. „liberális” jelszavakat hangoztatnak, azok ádáz dühvel támadták és támadják még ma is a Csendőrséget.

De úgy a Csendőrség barátai, mint tárgyilagos ellenfelei kénytelenek ma, 100 év távlatából elismerni, hogy a m.kir. Csendőrség történelmi hivatást, feladatot teljesített hazánkban, amikor jelszavához hűségesen: „Híven, Becsülettel, Vitézül” — teljesítette kötelességét!

Valahogy az isteni Gondviselés kezét látom abban, hogy pont az idén, 1981 tavaszán ünnepeljük a m.kir. Csendőrség alapításának 100 éves évfordulóját. Napjainkban ugyanis új, vagy inkább csak elfelejtett örök eszméket terjeszt világszerte a tavaszi szél: az emberiség — különösen itt, a szabad világban — kezd megcsömörölni a féktelen szabadosságtól, melynek eredménye a bünözés szörnyű elburjánzása, a közbiztonság megszűnése, a törvény és a rend semmibevétele. A világ legnagyobb hatalma, az Egyesült Államok népe 1981-re olyan elnököt választott, akinek jelszava megegyezik a Csendőrség célkitűzésével: „ORDER and LAW,” rend és törvény hangzik ma a Fehér Házból, a jelszó, mely nemcsak Amerikában, de világszerte is lelkes visszhangra talál!

Igen, az eddigi néma többség, Amerika és a világ lelkiismeretes többségének a zöme belátta: a szabadságnak is vannak határai, — mint minden nagyszerű emberi eszmének, — s ha ezeket a határokat könnyelműen, felelőtlenül áthágjuk, akkor a szabadság gyönyörű gondolatával az erkölcsileg gyenge emberek visszaélnék. Csak úgy tudunk egy nagy eszmét, — mint amilyen az emberi szabadság gondolata is — tisztán, makulátlanul megőrizni, ha ennek a szabadságnak a határait megszabjuk, meghatározzuk a „rend és a törvény” erejével.

Ezt a nehéz, hálátlan szerepet vállalta 100 évvel ezelőtt a m.kir. Csendőrség — és ez az eszme, ez a feladat: „a rend és a törvény” szellemének megtartása aktuális ma is.

Itt értünk el a mai évfordulós megemlékezésünk legnehezebb, de központi, lényeges kérdéséhez: Érdemes-e ma 1981-ben 100 éves jubileumot ünnepelni? Ma, amikor 36 év óta tulajdonképpen feladatát konkrétan betöltő, teljesítő csendőrség nem létezik, — hiszen Moszkva parancsára a hazai helytartók első dolga volt a Csendőrséget felosztatni. Érdemes-e tehát — 36 évvel a felosztatás után — 100 éves évfordulót ünnepelni?

Válaszunk fenntartás, habozás nélkül: Igen! Érdemes, sőt kötelességünk a m.kir. Csendőrség alapításának 100 éves évfordulóját ünnepelni, mert ezzel nemcsak egy nagyszerű intézmény, szervezet működéséről emlékezünk meg, hanem egy Örök Eszmét hirdetünk, mely túlélte a vérzivataros évszázadot, túlélte világháborúkat, Trianont, Yaltát és Potsdamot, sőt túlélte a felosztatást, üldözést és 36 éves számkivetést — és hódít, él ma is! Ez az Örök Eszme: „A rend és a törvény,” mely minden emberi együttélés alapja.

Ha csak egy szervezetről, intézményről lenne szó, akkor talán részben

elfogadnám azok véleményét, akik az évfordulós előkészületek során hangzottak: rendezzük meg a 100 éves évfordulót, azután jelentsük ki, hogy ezzel az emigrációba szakadt m.kir. Csendőrség, mint szervezet, mint közösség megszűnik működni. Hiszen mind jobban gyérülnek sorai, a szervezett munka mind nehezebbé válik a tagok előrehaladt kora miatt.

Az emberfeletti nehézségeket látom és megértem. Minden tiszteletem azoké, akik ezt a munkát a múltban vitték és a jelenben végzik. Egyet azonban a csendőrök sohase felejtssenek el: nemcsak egy nagyszerű szervezet tagjai, hanem egy **halhatatlan eszme** képviselői is — és az **eszme** szolgálata — esküjükhöz híven — a sírig tart! Hogy ezt az Eszmét, „a Rend és Törvény” parancsát milyen úton, módon ápolják a csendőrök, azt ők maguk határozhatják dönthetik el egyedül. De hogy az Eszme szolgálata ma 100 évvel az alapítás és 36 évvel a feloszlás után is kötelez, — azt — tudom, minden esküjéhez hív csendőr tudja és vallja.

Sokan — a kishitűek — azt hirdetik, hogy csak a fegyver, csak a hatalom teheti országunkat ismét szabaddá. Jegyezzék meg a mindig „okosabbak”: Az Eszme több, mint a kard, amit kiütöttek a kezünkből! A fegyveres erőt legyűrheti a túlsúly, a túlerő, de az Eszmét, ami a lelkünkben él, senki és semmi le nem győzheti!

Gondoljunk 1956 csodájára, amikor egy maroknyi magyar szabadságharcos hetekig felvette a harcot az orosz tankok ezreivel és habár legyőzte őket a túlerő, — az Eszme, a magyar szabadság gondolata él, hódít ma is. Az 1956-os magyar szabadságharc eszmei üzenetéből született meg az 1968-as prágai tavasz, a közép- és kelet európai rabnépek ellenállási mozgalma — az '56-os magyar szabadságharc tanulságaiból okult a hős lengyel nép, mely ma a világtörténelem talán legszebb lapjait írja az emberi szabadságszeretet győzelméről.

Mi, magyar emigránsok, az emigráns magyar csendőrség má már csak az eszme mindent legyőző hatalmában hiszünk és remélünk abban, hogy Isten nem hiába teremtett népeket, nemzeteket. Minden néppel, nemzettel megvan a Gondviselésnek a maga terve, célja. Ezt az Istenadta célt minden nép csak szabadon, a maga sajátos történelme, hagyományai szerint valósíthatja meg. Ezen hivatás megvalósítására népünknek tehát isteni joga és kötelessége van. Nincs az a földi hatalom, mely ebben minket megakadályozhatna. Legfeljebb ideig, óráig.

Ebben az isteni hivatás megvalósításában nagy szerepe van a Csendőrségnek, az általa képviselt Eszmének: „a Rend és Törvény” szellemének. Magyarul, magyar módra akar a magyar nép élni, dolgozni, alkotni. Ne diktáljon ebben nekünk senki, akár Keletről, akár Nyugatról becsempészett, testünktől-lelkünktől idegen ideológiákkal, világnézetekkel. Ehhez olyan isteni jussunk van, mint az élethez, a levegőhöz és a napfényhez. Ez a jog olyan isteni törvényeken alapszik, mint ami égi pályáján tartja a Napot, Holdat és a Csillagokat.

Ez a gondolat, ez a hivatás, ennek az Eszmének a hirdetése, megvalósítása emigráns létünk lényege, értelme, s egyúttal az emigráns magyar Csendőrség célja is. Mi emigránsok, az emigráns Csendőrség vállaljuk ezt a hivatást, ami életsors és életprogram, melynél nehezebb, keserűbb

és fájóbb aligha van, de ugyanakkor nincs felemelőbb, dicsőbb és fontosabb sem. Mert mit is jelent emigránsnak, emigráns csendőrnek lenni? Jelenti elsősorban azt, hogy életünkkel, példánkkal, tetteinkkel hirdetjük a teljes Magyar Igazságot: szabadságot követelünk magyar hazánknak és népünknek! Ezt az igazságot, melyet 1945 óta a szovjet hódoltság alatt nyögő hazánkban hirdetni nem lehet. Ennek a teljes, megalkuvás nélküli Magyar Igazságnak kell itt a szabad világban kifejezést adnunk. Ez szent hivatásunk, — ami nem is kevés.

Ez a kötelességünk: az Eszmét hirdetni és továbbadni utódainknak és gyermekeinknek, hogy éljen elevenen a magyar szabadságvágy szívükben, akkor is, mikor mi már nem leszünk. Ezért hagyjuk el hazánkat, ez ad egyedül erkölcsi alapot hontalanságunknak, hogy itt a szabad világban hirdessük az Eszmét és azt beleplántáljuk fiaink, leányaink lelkébe is: a hitet az eljövendő szabad Magyarország megszületésébe, amelyben a „rend és a törvény” szelleme lesz megint uralkodó.

Ma este tehát nem gyászszertartásra jöttünk össze, nem búcsúztatni akarjuk a 100 éves m.kir. Csendőrséget, hanem új, szent fogadalmat akarunk tenni: életünk utolsó leheletéig, szívünk utolsó dobbanásáig küzdünk és harcolunk hazánk felszabadításáért! Ezt az Eszmét, a szabadság örök isteni gondolatát ápoljuk magunkban és gyermekeinkben a csendőr jelszó a „rend és a törvény” szellemében, a csendőr eskü erejével: „Híven, Becsülettel, Vitézül!” Isten minket úgy segítsen!

A 100 éves évforduló alkalmával a Hősök Keresztjét Sydneyben 1981. VI. 6-án v. Duska László az MHBK központi vezetője megkoszorúzza.
Koszorúvivők: Koltay Imre őrm. és Gál Lajos őrm.

Vitéz Duska László:

Ünnepi beszéd Sydney-ben

a m.kir. Csendőrség alapításának 100. évfordulóján a Sydney-i (N.S.W., Ausztrália) Magyar Központban, 1981. VI. 6-án.

„Méltóságos Ezredes úr! Nemzetes Asszonyok! Kedves Bajtársaim!

A m.kir. Csendőrség 100. évfordulóját ünnepeljük. De vajon van-e jogunk ünnepelni? Örömnap ez, vagy pedig gyásznap? Erre próbálunk néhány gondolattal felelni.

Az 1867-es kiegyezés után feloszlatták az osztrák-magyar csendőrséget, akiknek szerepét a vármegyék által szervezett pandurság vette át. A pandurok felkészültsége igen hiányos volt, így nehéz feladatuknak nem tudtak eleget tenni. Magyarország felelős vezetői látták, hogy sürgősen meg kell szervezni egy jól kiképzett, erkölcsileg kifogástalan, fegyveres biztonsági alakulatot a közrend biztosítására. A törvényjavaslatot a belügyminisztérium 1880 novemberében terjesztette a képviselőház elé, amit az elfogadott és amelyet 1881. február 14-én a király szentesített. Ezzel megalakult a m.kir. Csendőrség, mely a világ egyik legkiválóbb biztonsági, rendfenntartó intézménye lett.

Mi az évfordulós megemlékezés célja?

Nemcsak arra emlékezünk, hogy a MKCs a száz év alatt hivatást, sőt többet, történelmi feladatot teljesített, mikor jelszavához hűségesen „Híven, Becsülettel és Vitézül” védte a törvényes rendet — hanem ez az évforduló egy eszmét is szolgál. Szól a világ lelkiismeretéhez, hogy a rend és törvény tisztelete nélkül nem létezik emberi közösség és nem állhat fenn egyetlen állam sem. És hogy a szabadság szent eszméje is csak úgy őrizhető meg tisztán, ha ennek a szabadságnak a határait a „REND és TÖRVÉNY” erejével szabják meg.

1981-ben különös aktualitást nyert ez a gondolat. Különösen itt, a szabad világban, hol minden jóérezésű ember beleundorodott a túlzott szabadságba, a szabadosságba, amelynek eredménye a bűnözés statisztikájának katasztrófális emelkedésében és a közrend megszűnésében mutatkozik. Ahol a rendőrök is sztrájkolhatnak, aminek azután szégyenteljes betörések, rablások és fosztogatások a következményei. Ezek a rútságok követelik a rend és törvény újboli uralmát, melynek leghivebb védője a m.kir. Csendőrség volt.

Igen, a m.kir. Csendőrséget 64 évi működés után Magyarországgal együtt letiporták, derék tagjait odahaza kiirtották. Igen, ezt szívünkben mindig gyászolni fogjuk és gyászolják odahaza is a jó magyarok. De 36 esztendő háztalanság, 36 év egyenruha nélkül, fizetés nélkül, fegyver nélkül, ezer viszontagságon keresztül se tudták se megölni, se megtörni a magyar csendőr szellemét.

Ezt ünnepeljük joggal a 100 éves évfordulón. És talán a közeljövő meg fogja mutatni, hogy a 100 éves évforduló nem az „oszolj” kürtjele, hanem a „Sorakozó”-é... nagy, szép és új feladatokra. — Amikor a csendőrök kemény katonafegyelmére, rendfenntartó gyakorlati tudására, hűséges, becsületes és a háború fergetegében bebizonyított vitézségére letiport hazánknak szüksége lesz. Szüksége lesz a csendőr-jelmondat színarany ötvözetére a Kárpátmedence minden lakójának. Nem csupán a járőrözésre gondolok, hanem sokkal magasabb feladatokra.

A csendőrök dupla hajtókájának jelentősége most fog bebizonyosodni. Az alapszín azt jelenti, hogy a m.kir. Honvédség legkiválóbbjai mehetnek csak csendőrnek. A másik szín az alapszín felett azt jelenti, hogy el-sajátították azokat az ismereteket, melyek képesítettek benneteket a törvényes rend és biztonság fenntartására. Az elmúlt 36 esztendő nem vesztett el! Élményekben, világtapasztalatokban gazdagabbak lettetek. Vegyétek komolyan Dr. vitéz Endrey Antal meglátásait és ne felejtsetek, hogy mire tettünk esküt. A csendőrszellem él és tudom, nem hiába vár Rátok az ország! Ehhez adjon segítséget és erőt a Mindenható Isten! Úgy legyen!”

Az ünnepelő bajtársak és hozzátartozóik csoportja: Balról jobbra: Kovács János őrm., Máthé Jenőné zászlóánya, Bak Sándorné, Máthé Jenő, Bak Sándor, előttük Máthéék három kisleány unokája: Caroline 12, Stefánia 11, Krisztina 4 évesek, Töröcsik Pál tb. cső. zászlótartó, Máthé Katalin, Latin Latin Olga, Ft. Ruzsik Vilmos magyar főlelkész, Tóth József törm. és Albisy József bsa.

Máthé Jenő:

A m.kir. Csendőrség 100 éves alapításának megünneplése Párizsban, Franciaországban

Impozáns keretek között ünnepelte meg Párizs magyarsága a m.kir. Csendőrség 100 éves alapítását. Szombaton, 1981. február 14-én kb. 60 személy vett részt a csendőr zászlószalag és a zászló újraszentelésén, valamint az azon alkalommal elhangzott beszédeken. Az ünnepi szónok Temesvári Márton pc. hadnagy volt, kinek édesapja vitéz Temesváry Endre vörögy. volt utolsó csendőrfelügyelőnk.

Utána Tóth József franciaországi területvezető ismertette a m.kir. csendőrség felállítását, majd Dr. Szén József franciaországi MHBK főcsoportvezető francia nyelven ismertette a csendőrség történetét és a csendőrök hősi harcait a második világháború alatt. Bata József őrm. szavalata következett Hajas István „Kakastollasok” c. versével, majd Sujánszky Jenő a Franciaországi Szabadságharcosok elnöke ismertette a csendőrök hősi harcát Budapest védelmében, hol 3,500 csendőr vesztette életét.

Utána következett a zászlószalag fölszentelése, melyet Ft. Dr. Ruzsik Vilmos franciaországi főlelkész végzett és a zászlóanya fölkötötte az

1881—1981 feliratú szalagot, melyre rá volt himezve egyik részén: M.Kir. Csendőrség — a másikon: Franciaországi főcsoport.

Ugyanaz a zászlóanya varrta ki az aranybetűs felírástú zászlószalagot, aki ezelőtt 20 évvel magát a zászlót is egyedül készítette el, Máthé Jenő őrm. felesége, Gittuska. Az ünnep megrendezője és az ünnepi bemon-dó Máthé Jenő őrm. bs. volt. Utána ki lettek osztva a 100 éves díszokle-velek, sajnos az érmekek nélkül. Az estet társasvacsera zárta be kitünő hangulattal és jó énekgárdával.

Másnap, vasárnap ünnepi szentmise volt, melyet Ft. Dr. Hiero István párizsi magyar plébános, Ft. Dr. Ruzsik Vilmos főlelkész és Ft. Kovács István — Kovács János cső. őrm. fia — mutattak be. Közel 200 személy vett részt a szentmisén, ahol úgy Ft. Hiero, mint Ft. Ruzsik atya méltat-ták a m.kir. Csendőrség hősi helytállását a második világháborúban. Az ünnepséget vasárnap ugyancsak díszebéd zárta be.

Az ünnepélyen a Francia Frontharcos Szövetség zászlóval képvisel-tette magát.

Máthé Jenőné zászlóánya felkötöi a Jubileumi Zászlószalagot. Előtérben Töröcsik Pál tb. cső. zászlótartó, háttérben Máthé Jenő őrm. és Tóth József törm.

Bata József örm. Hajas István „Kakastollasok” c. versét szavalja.
A hatalmas csendörképet a háttérben Keretes Rezső bs. festette.

Megjegyzés

A kétnapos ünnepségről részletes beszámolót hozott a Bajtársi Levél 1981. IV. 30-án megjelent 1981/1. száma (42-46 oldal).

A sikerért illesse elismerés és dicséret az alábbi Rendező Bizottságot:
Elnök: Tóth József törm., tagjai: Máthé Jenő, Kovács János és Bata József örm-ek, Molnár Bálint és Bak Sándor cső-ök. Gratulálunk. (Szerk.)

Molnár Bálint cső.,
a MKCsBK párizsi (Franciaország) csoportjának,
valamint az 1981. II. 14. és 15-iki Jubileumi Csendőrnapi
Rendező Bizottságának tagja.

Bata József:

A m.kir. Csendőrség érdeme

Teremtőnk akarata folytán megünnepelhattuk a M.Kir. Csendőrség alapításának 100. évfordulóját. Ezt még mi is, akik ünnepelhattunk, olyan természetesnek tartottuk és tartjuk, mintha az ünnepély megtartására vonzó óhajunk velünk született adottság lett volna. Azonban, ha figyelembe vesszük azt a jó magyar közmondást, mely szerint „Minden a neveléstől függ” akkor már tágabb látókörből vizsgálhatjuk összegyéniségünket és a valóságot.

Mindezeknek teljes tudatában voltak azok a magyar elődeink, akik a m.kir. Csendőrség alapköveit lerakták, majd időről időre a köveket szebbé, csinosabbá, finomabbá faragták, csiszolták. Így fejlődhetett a Csendőrség a világviszonylatban kiválóan elismert közbiztonsági testületek magaslatára. Ez gyakorlatban azt jelentette, hogy a Csendőrség csak olyan ifjút fogadott kebelébe, kinek úgy a szülei, mint a jelentkező és annak testvérei is feddhetetlen előéletűek voltak és Istent tisztelték. ennek folytatásaként előljáróink, oktatóink törekedtek felismertetni velünk az Istenbe vetett hit előnyeit az egész emberiség javára.

Előljáróink odaadó igyekezettel szorgalmazták, hogy alárendeltjeink az általános tudnivalók fölé emelkedjenek kezdve a betűvetéstől a számtan bonyolult rejtélyein át folytatva a rajzolás finom művészetével, gondosan vigyázva a szépbetűs, értelmes fogalmazást. Egy pillanatra sem fedkeztek meg az ön- és a közfegyelem mikénti tökéletesítéséről és az elért magaslat szintjének fönntartásáról.

Megtanítottak bennünket arra is, miként lehetséges nemcsak tanulni, de tudni is. Csak így volt lehetséges, hogy a mindennapi életből a Testület kötelékébe lépő ifjú — általában rövid időn belül — uralma alá tudta kényszeríteni a BTK paragrafusait, a SZUT útmutatásait, a Nyom.Tan. magyarázatait, a KBTK szakaszait egészen az illetanig és az etikáig.

És itt, az emigrációban magas felkészültségű előljáróink és felebbvalóink nagyobb és fehérebb szelet kenyérért nem törekedtek, siettek áruba bocsátani a magyar föld terméseként magukkal hozott értékes szaktudásukat. Nem! Ellenben szívfacsarón láttuk őket az épülő ház létrafokán, nyalábjukban téglával, építőanyaggal, gyárakban, a gépek fülsiketítő zajában fonalat csomózni, orsókat cserélni, a mezőkön kaszálni, kapálni. Azaz nem rettentette meg őket tragikussá vált sorsunk. Közülök még azok is, akiknek a sors kedvezett, az egyszerű fizikai munkát választották azért, hogy ne csak alárendeltjeiknek, alantosaiknak, hanem az egész emigrációba kényszerült magyarságnak példát mutassanak. Szívükben őrizvén a Szolg.Szab. meghatározását, miszerint: „Istenfélelem az erkölcsös életmód alapja, mely a kötelesség hű teljesítésére buzdít.”

Nevelési módunk nagyban hozzájárult ahhoz — amire nemcsak mi, csendőrök, de az egész magyarság büszke lehet — nevezetesen arra, hogy az emigrációban a volt m.kir. Csendőrség tagjai mindenütt és mindenkor híven, becsülettel, derekasan megállották a helyüket az otthoni kommu-

...ista sajto legtajdalmasabb bosszusagára. Nem cikkezhetek lapjaikban olyképpen: Lám az ex-csendőr, itt és itt, ezt és ezt a bűncselekményt, erkölcsi kihágást követte el. Ezt nem érték el annak ellenére se, hogy „nehéz” pénzzel megfizetett csápjaik sasszemekkel fürkészték, kifinomult orral szaglászta a világ minden táján azért, hogy az ex-csendőr által elkövetett törvénysértést olvasótáboruknak inyenfalatként föltárhassák. S mert, hogy ebbeli törekvésük kudarcba fulladt, így ők bizonyítják a m.kir. Csendőrség erkölcsi feddhetetlenségét. Azt, amit a m.kir. Csendőrség nevelése útján ért el, amire minden jóézésű igaz magyar büszke lehet.

Minket csendőröket elsőként érint ez a becses elismerés, amiért hálánkat és mélységes köszönetünket fejezzük ki előljáróinknak, fellebbvalóinknak, akiknek oktatása, tanítása útján meg tudtuk állni helyünket a világ megannyi munkahelyén. Biztosítjuk őket, hogy tanításukat szívünkben, lelkünkben továbbra is megőrizzük és a jövőben is annak szellemében cselekszünk híven, becsülettel, vitézül.

Körmendy János őrm.,

a volt Graz-i Magyar Csendőr Bajtársi Asztaltársaság egyik alapító tagja. Az eredetileg hét csendőrtiszthelyettesből álló csoport összeköttetést teremtett a szétszóródott csendőrök között, 1947. VI. 21-én segély-alapot létesített, s Jegenyés Pál főtörm. szerkesztésében körleveleket adtak ki, melyeket 1948. XI. 20-án követt a Bajtársi Levél első száma.

Utczás Mihály:

Látogatás bajtársainknál Kanadában

Már 1976 nyarára terveztem innen Ausztráliából tengerentúli utat feleségemmel együtt Európába, Északamerikába. Az USA és Kanada ismert szép tájai mellett főként az ottani bajtársak hívtak, mert számkivettségünk sok éve alatt a legtöbb csendőr érezte, hogy az MKCsBK szíve ott dobog.

Amikor közeledett a csendőrség alapításának 100. évfordulója és eldőlt, hogy a torontói bajtársak fogják az emlékünnepséget a találkozóval 1981-ben megrendezni, elhatároztuk, hogy — bár feleségem állapota csak keveset javult — jelen leszünk.

Április 23-án szándékoztunk Adelaide-ből útrakelni, de az air-hostessek sztrájkja miatt három napot vesztettünk. Így április 26-án a Canadian Pacific Air gépével hagytuk el Sydneyt, s Honolulun keresztül, a US nagy része felett elrepülve menetrendszerűen megérkeztünk Torontóba. Taxi vitt a közeli csendőr laktanya és múzeum helyiségeibe, hol a múzeumőr, v. Kövendy Károly szds. házigazdánk várt. Előtte sohasem találkoztunk. Mégis a sok évi levelezés után mint régi barátok üdvözlöttük egymást. Bár kint még alig tavaszodott, központi-fűtéses szobánkban kellemes otthonra találtunk. Javában folytak a Találkozó előkészületei. Karsai munkája végeztével sietett haza, s alig 10 perces vacsora után már benne volt a szervező munkában. Szerettem volna sokat segíteni neki, de ehhez az előzményeket kellett volna jobban ismernem. Egy este hajdani évfolyamtársam keresett fel, kivel több, mint 40 év után találkoztunk újra. Amikor már kipihentük magunkat, bőven volt időnk a múzeum ezernyi értékes ereklyéjét alaposan megtekintenünk, s mondhatom, hogy azért a nagyértékű és áldozatos munkáért mindannyiunk köszönete szálljon Karsinak.

Tizenegy nap után, május 7-én beköltöztünk a Carlton Hotel-be, mely szállásul szolgált a Találkozóra érkező bajtársaknak is, akik azt kérték. Innen már több alkalmunk volt Torontót megismerni, s Adelaideből 15-25 évvel előbb áttelepült honfitársakkal találkozni. A Találkozó közeledtével egyre másra jöttek az USA-ból, Kanadából, s messze tengeren túlról is bajtársak. Harminc, negyven év távlatából tűntek fel ismerős arcok, így Dr. Balló Pista bátyámé is, akivel Kassa (1940) óta nem találkoztam, aki maga szólított meg. Így voltam az azóta már meghalt Szücs Vince őrm. bs.-sal is. Akkor és ott találkoztam v. Hangodi Jánosékkal, Dr. Szentandrassy Lexi és Péterffy Zsomborral, akiket Ausztráliában csak 1-2 éve láttam utoljára.

Azután elérkezett V.15-én az ismerkedési est. Autóbusszal, együtt mentünk az összejövetelre, s akik beszálltak, s nem ismertük őket, tudtuk, hogy bajtársak és hozzátartozók. Az est folyamán találkoztam Dr. Kiss Gyula szds. bs-unkkal, a B.L. szerkesztőjével és feleségével. Levelezésünk révén sok év óta jól ismertük egymást. V. Tamáska Endre évfolyamtársammal 40 év után itt találkoztam először. Ugyanígy v.Fekete Gyula bs-am is, aki Hamiltonból, gyenge egészségi állapota ellenére csak azért jött, hogy minket köszönthessen.

Másnap, szombat este volt a Találkozó fénypontja: a díszvacsora, a műsorral a Magyar Központban a színültig megtelt Árpád teremben. Valamennyiünkre nagy hatással volt, s éreztük, hogy ezért érdemes volt a nagy utat megtenni. Itt találkoztam össze Dr. Borhy Emil hajdani évfolyamtársammal 40 év után. Vasárnap, 17-én hálaadó szentmisére mentünk a jezsuitákhoz, s a templom tele volt ismerős arcokkal. Ezt követte az '56-os Hősi Emlékmű megkoszorúzása a Budapest Parkban, s a szép Találkozó véget ért. Ezután még egy fiatal mérnök barátunkkal eljutottunk a Niagara vízeséshez, felmentünk a világhíres CN toronyba. Este Dr. Borhy Emilék otthonában kellemes vacsorán vettünk részt.

Május 22-én hagytuk el Torontót, s Calgaryba repültünk, hol Dr. Kiss Gyuláék vendégszeretetét élveztük tíz napig. Ekkorra már Kanadában kitavasodott, s a szabadban is igen kellemes volt. Házigazdánkkal részt vettünk vitézavatáson, a cserkészek családi estjén a hatalmas, ujonnan átalakított Magyar Központban. Ott voltunk másnap, vasárnap az MHBK helyi csoportjának 30 éves fennállása alkalmából tartott hálaadó szentmisén és az ünnepi díszében. Eljutottunk v.Keresztes Lajosék és Szelei József MKCsBK csoportvezető otthonába is. Szabó Gellért bs-am elvitt engem és büszkén megmutatta tervező-irodai vállalkozását. Házigazdánk elvitt két napos túrára a Rocky Mountains filmekből jólismert, festői szépségű helyeire. Első este a Sziklás Hegység British Columbia tartomány felőli oldalán lévő családi nyaralójukban vacsoráztunk. Látogatóink is voltak: Msgr. vitéz Vargha Gábor a Vitézi Rend főszéktartó-kincstárnoka (Nyugat-Németország), valamint Calgaryból vitéz Duska László, Az MHBK központi vezetője, s vitéz Balogh József Nyugat-Kanada-i Vitézi Hadnagy. A vendéglátás alatt nagyon éreztem, hogy az MKCsBK szíve ott dobog házigazdám dolgozószobájában, de ki tudja, hogy a 100 éves évforduló és a B.L. októberi száma után még meddig? Adja Isten, hogy legyen, aki tovább vigye, legalább néhány évig.

Június 1-én Vancouveren át British Columbia fővárosába, Victoriába repültünk, hol vitéz Hangodi János és felesége meghívásának tettünk eleget. Vitéz Hangodiné, Katóka annyira értékelte mindkettőnk, főként feleségem teljesítményét, hogy a világ végéről eljöttünk Kanadába a Találkozóra, hogy még a Calgary ünnepeken meghívtak. Ő mutatta meg szép fővárosukat, elvitt családjuk fiatalabb tagjaihoz és ottani bajtársakhoz, így Csordás Jánosék szép farmjára finom vacsorára, meg Dávid Sándorék, meg Urbin Jánosék otthonába uzsonnára, valamint megmutatták a világhíres Butchart Gardens-t is. A pár nap Victoriában hamar elszaladt. 5-én, pénteken elbúcsúztunk vendéglátóinktól, a kompon átkelve

Vancouver repülőteréről hamarosan repültünk hazafelé. Sydneyben még volt egy óránk, hogy vitéz Dr. Jani Istvéneknek még mesélhettünk győnyörű utunkról, máris repültünk Adelaide felé, míg bennünk tovább zsongott a sok-sok szép, felejthetetlen kanadai emlék...

Vitéz Nagy Lajos:

Beszélgetés egy halott bajtársammal, visszaemlékezés néhai Kiss Sándorra

Elmentél bajtárs!

Itt hagyta bennünket! Fent vagy a Hadak Útján!

Jelentkeztlél volt előljáróidnál, utána összeölelkeztlél Buda romjai alá temetkezett hős, valamint a kommunista hóhérok által megkínzott vértanú bajtársaiddal. Megtisztítottad lábtüdet a hosszú út csillagporától, s úgy, mint valamikor az Udvarlaki őrségen, tisztelegtlél tragikus sorsú Kormányzó urunk, a Legfelsőbb Hadúr előtt.

Csaba királyfi elfogyhatatlan serege egy derék magyar csendőrrel szaporodott és mi, akik még itt maradtunk ezen a bűnben fetregő sárgolyón bajtársi szeretettel, könnyhullajtva emlékezünk rád. Többes számban írtam, mert nemcsak én, de valamennyien megsirattunk.

Én is készülök utánad! Az idő elfutott a fejem felett, s mint jó atyánk valamikor tél elején számvetést csinállok. Ami felesleges és haszontalan megsemmisítem, amit megőrzésre szánok az utókor számára okulásul, majd valaki megőrzi.

Nekem küldött remek verseidet is a megőrzendőkhöz közé sorolom! Is-tenem, hány-szor elolvastam őket és elgondolkoztam azon, hogy ha te is abban a módban lehettél volna, hogy képezhesd magadat: lírai irodalmunk büszkesége volnál. Nem jutott számodra hely az eddig megjelent csendőr vonatkozású irodalomban. Egy jó magyar újságíró, aki leg-elesettebb és legszegényebb emigrációnk újságosai között: Szabedinszky Jenő hozta le lapjában egyik remekbe készült versedet, amit nekem aján-lottál. Mint később szereztem róla tudomást, ezt a versedet is csak nagy rábeszélésre küldted el a „Pittsburghi Magyar-ság”-nak. Nem tudtál tülekedni, hangoskodni, mert m.kir. csendőr voltál, akiknek egyik fő jellemvonása volt a szerénység.

Ismétlem, kimaradtál a hivatalos és nem hivatalos irodalmunkból, pe-dig úgy vélem, hogy az oknyomozó történelmi műben egy kis sarok téged is megilletett volna.

Nem baj Sándor.

Az én és bajtársaid — akik ismertek — szívében egy egész oldalt kaptál.

2.

Egy augusztus végi napon, mikor az Eged hegyen már szedni kezdték a csabagyöngyét és a szagos saszlát, kötöttél ki harmadmagaddal az egri

m.kir. csendőrörsön, hogy a csendőreskü után felszereljétek és megkezdjétek választott életpályátokat, a csendőri szolgálatot.

Vadász szds. esketett föl benneteket. Én voltam a napos és kísértelek le a Káptalan utcai gazdasági hivatalba, ahol Török Nyegre Béla g.thtts elsőnek a te fejedbe nyomta a kisüst nagyságú, szimplazsinóros vadászkalapot, ami lecsúszott az orrod hegyéig. A mindig savanyú thtts. azzal vigasztalt, hogy egy év elteltével nem lesz a fejed kicsi, mint most, mert ha megtömik a sok tudnivalóval, melyeknek a csendőr fejében van a helye, olyan kicsi lesz a kalapod, mint a püspökök lila sapkája, éppen hogy csak a fejed búbját takarja.

Az őrsön az áldott emlékü, az erdélyi Csikból való Buzogány főtörm. vett kezelés alá benneteket. Minden felszerelés végett nálunk jelentkezett próba úr jelöltet ő látott el csavaros góbé kérdésekkel. töletek azt kérdezte, hogy „miért hosszú a hosszú és miért rövid a rövid?” Két társad csak hümmögött, de te így válaszoltál: „Ha a hosszú rövid volna, nem lenne hosszú, viszont ha a rövid lenne hosszú, nem lenne rövid.” Űgyesen feleltél fiam, dicsért meg az öreg székely, megtoldva, hogy még viszed valamire.

Én kísértelek el a Székesfehérvár-i próbacsendőr iskolához benneteket, mivel hogy nem voltatok katonák, nehogy baj legyen a tisztelgés körül. Dehogy gondoltam én akkor, mikor együtt ballagtunk a Prohászka emlék-templom mellett, hogy valamikor számomra itt fejeződik be a háború, amikor géppuskáim kilövik az utolsó gurtni utolsó töltényét és elveszítet hazámat siratva a nagy világ tekergője leszek.

3.

1973 ködös novembere derekán Jegenyés Pali jó bajtársunk meghívott otthonába, melyet ő találóan a „Boldogság tanyája” névre keresztelt. Al Capone hirhedt városában a Grey-hound állomáson vártatok Jegenyés Pál jó bajtársam társaságában. Este, egyik százados bs-unk lakásán találkoztam az ottani bajtársakkal. Űgy vártatok és tiszteltetek meg, mint egy nagy család vándorló gyermekét. A régen nélkülözött bajtársi szeretet melege vett körül és bizony egy katonához, pláne magyar csendőrhöz nem illő, de a megihatottság könnyei kicsurrantak szempilláim alól. A csendőr asszonyok fölteritettek a vacsorához, s rátették a magyar szakácsművészet minden finomságát. A „hot-dog”-ot és a „hamburger”-t elfeledték. Nem hallottam, hogy valaki hiányolta volna.

Te jobbról, Pali bajtárs bal oldalamon foglaltatok helyet. Három, sarkantyú nélküli Pegazus lovas. A toll szerelmesei! Írói munkásságunkról beszélgettünk. Palit ismertem a B.L.-ekben megjelent munkáiból, nem is beszélve arról, hogy a B.L.-nek ő volt a bábája. Téged a „Pittsburghi Magyarság”-ból, Csendőrnapi megjelent versed után, s Pali bajtárs információjából látatlanban már ismertelek. Honét gondolhattam volna én azt akkor, hogy te vagy személyedben az egykori székely fufangot megfejtő próbacsendőr? Mária, kedves feleséged, közölte ott velem, hogy van neked még néhány versed, s ha majd visszatérőben meglátogatlak benneteket, megmutatjátok.

Pali bajtársam elvitt régen látott, szeretett, volt előljáróm vitéz Ághy-

Asbóth ezds. úr meglátogatására, Milwaukee-be, hol ugyancsak csendőr bajtársak és feleségeik vártak. A következő napon a te lakásod ajtaján kopogtattam, s megmutattad verseidet. Megajándékoztál egy párral és kaptam tőled egy felnagyított csendőrrjárór képet, ami íróasztalom felett függ figyelmeztetésül, hogy hazátlanságomban is csendőr vagyok, homlokomon a letörölhetetlen krizmával, amit annak idején a CSENDŐR ES-KÜVEL jegyzett oda Zékány Zoltán hdgy.

Este kikisértetek a Grey-hound állomásra, s ott álltatok, amíg az autóbusz elindult. Ki hitte volna akkor, hogy utoljára intünk búcsút egymásnak. Amíg éltél lélekben, álmaidban odahaza jártál. Minden írásodból az otthon, a fehértornyú kis falu utáni vágyakozásod csendül ki. Csak el kell olvasni például „Falunk hangja” címet viselő versedet, amit nekem ajánlottál, amiért hálás köszönetemet küldöm utánad fel a Hadak Útjára.

Falunk hangja

*A múlt éjjel azt álmodtam,
Otthon voltam, otthon jártam.
Kerestem a régi helyem,
Hol felnőttem, ifjú lettem.*

*Galya tető Hársas völgye,
Sövény patak üde vize,
Ravaszka és Vajlagalya
Mint emlékek jöttek vissza.*

*Legeltettem, vizet hordtam,
Szénát vittem, ott szántottam,
Kukoricát törtem amott,
Nagy vihar jött, csak úgy zúgott!*

*Vasárnapon kis falunkban
Őh mily szép volt az est hangja.
Felhangzott a dal, muzsika
Táncra perdült apra' nagyja.*

*Aztán a vén falu aludt,
Álmodott egy jobb holnapot.
Ahol minden honfitestvér
Haza talál, s békében él.*

*Hajnal során, alig pirkadt,
Kakasok már ébren voltak,
Nekik volt a legszebb hangjuk,
Kukoriku, kukoriku!*

*Csordás kürtölt, ősi dallam,
Hangzott végig a falunkban,
Lónyeringés, tehénbögés,
Röfögött az éhes sertés.*

*Gágogott a libák nyája,
Gág, gág, gág, rendén sorba.
Így mentek ők rendjén enni,
Kertek alá legelészni.*

*A hű kutyák később keltek,
Fröstökszagra ébredtek.
Mert ők éjjel őrt állottak,
Vigyáztak a háztájára.*

*Édesanyám drága szája
Csókja tapadt az orcámra:
Keljetek fel gyermekeim,
Hisz már virrad, hajnalodik!*

*És már sokszor reggelire,
Párolgott a lángos képe.
Mert jó Anyánk korábban kelt,
Hogy ellássa szép családját.*

*Így éltünk mi mikorunkban
Ma már emlék, egy szép óda.
Olyan jó a múltba nézni,
És a múltból erőt venni.*

Chicago, 1974. február 21-én.

A következő versében Édesanyját, kit rajongásig szeretett, siratja el:

*Szomorúan szól a harang,
Odahaza kis falunkban.
Temetnek egy édesanyját,
Az én Anyám, drága Anyám!
Isten hozzád, Isten hozzád!*

Máskor hazlátogat képzeletben és kérdezi:

*És a házunk, hol születünk,
Megvan-e még kis méhesünk?
Másik házunk, hol felnőttünk,
Ott volt a mi kedves fészünk.*

*Kié lett a szőlőskertünk?
A kis rétünk, szántó földünk?
Szüleimnek verejtéke,
Életünknek kis gyümölcse.*

Majd szülőfalujáról ír megint:

*Kisgyőr község hol születtem,
Bent fekszik a Bükk hegységben.
Fehér tornya messze látszik
Le az alföldi síkságig.*

*Bejártam a nagy világot
Láttam sokat, szebbnél szebbet,
Városokat, palotákat
Hegyet, völgyet, nagy folyókat.*

*Olyant, mint a Bükk hegységünk
Fehértornyú kis községünk
Sehol máshol nem találtam,
Annak párját nem is láttam.*

Búcsúzó Tőled, kedves Bajtársam! Megpróbáltam írásaidból megrajzolni énedet, egy talpig férfiét, aki éjt, mint nappal az elveszett Hazát, benne fehértornyú kis faluját siratja. Legyen számodra könnyű az idegen föld. Aludj békében... odafenn találkozunk!

Néhai Kiss Sándor:

Egy emlékként őrzött csendőrrjárőr képhez... 1944 — 1974

*Édesapám, Édesapám,
Ki volt a te édesapád?
Itt ezen a régi képen
Két szép ember áll a hegyen.*

*A vállukon szíjjon puská
És a puskán szurony is van
Kalapjuknál egy bokréta,
Olyan mint a kakas tolla.*

*Amint állnak, beszélgetnek,
Látszik rajtuk, messzebb néznek.
Mutatnak a láthatárra,
Portyázásuk birtokára.*

*Mindkettőnek bajusza van,
Gallérjukon három csillag.
Ez az egyik hasonlított rád,
Talán Te vagy, Édesapám?*

*Édes Fiam, kicsi Fiam
Tudod ki az, akit mutatsz?
Ő volt az én Édesapám,
A Te drága jó Nagyapád.*

*Csendőr volt ő, rendnek őre,
A falvaknak védőőre,
Bűnözőknek üldözője,
Törvényes rend őrizője.*

*Így jártak ők kettesével,
Gyalogosan meneteltek.
Így jártak ők éjjel, nappal,
Vállon szuronyos puskával.*

*Édesapám, Édesapám,
Hol van az én jó Nagyapám?
Hol van, hogy én soh-sem láttam?
Úgy szeretnék tudni róla.*

Nehéz erre választ adnom
Hogy megértsed, ahogy mondom
Megpróbálom szépen, sorba,
Visszamenni régi múltba.

Háború volt Hazánk földjén,
Nyugat — Kelet hatalmáért.
Romhalmaz volt kisországunk
Eltiporták szabadságunk.

Emlékszem egy kis falura,
Édesapám falujára,
Hegyek között egy katlanban,
Fánkkal védett kis lakásra.

Ott laktunk mi jó Anyámmal,
Rokonságunk családjával.
Gyermek voltam, olyan korban,
Mint amilyen Te vagy mostan.

Jól emlékszem egyik napra,
Kidobták a faluba':
Az ellenség nem messze van,
Szomszéd falu határában.

A felnőttek féltek, sírtak,
Gödört ástak, csomagoltak.
Dugdosták el holmijukat,
Féltették kis családjukat.

E napoknak harci zaja,
Géppuskának ropogása,
Az ágyúknak durranása
Behallatszott a falunkba.

És e napon Édesapánk,
Hirtelen érkezett hozzánk:
Nincsen időnk, csomagolunk,
És még máma továbbmegyünk.

Kedves emlékül e versemet és a „Csendőrzáró” képet vitéz Nagy Lajos bajtársamnak ajánlom bajtársi szeretettel:
Chicago, 1974. március 3-án

(Néhai Kiss Sándor főtörm. elhunytát a Bajtársi Levél 1978. évi április 30-án megjelent 1978/1. számában hozta. Szerk.)

Rokonságtól búcsút vettünk,
Elindultunk: sírtunk, sírtunk.
Havaseső leple alatt,
Hagytuk el a kisfalunkat.

Elindultunk hosszú útra,
Hosszú évek nagy útjára.
Göröngyös volt ez az utunk,
Élet — halál között mentünk.

Dunántúlon egy községben,
Megálltunk egy kis időre,
De onnan is továbbmentünk,
Hogy majd apánk jön érettünk.

Majdan utunk állomása
Német földön Passaubá'
Öt évig volt egy lágerba'
Onnan jöttünk Újhazánkba.

Édesapánk visszamaradt,
Bajtársival tovább harcolt,
Szombathelynek védelmében
Bombaszilánk végzett vele.

Ott fekszik egy közös sírban,
Magyar földön, magyar honban,
Ott fekszenek együtt sokan,
Kiknek nevük halhatatlan.

Bajtársaink, hős Bajtársak,
Az álmotok legyen áldott,
Álmodjatok jobb világot:
Boldog Nagymagyarországot.

Hős bajtársaink iránti
mély tisztelettel:
Chicago, 1973. február 14-én
Kiss Sándor s.k.

D.S. szkv. törzsőrmester:

Még egyszer őszintén a magyar csendőrrel

Emlékeim közül egy megtörtént esetet mondok el azoknak a fiataloknak, akik már a háború után, 1945 után születtek, s így a m.kir. Csendőrséget nem ismerhették, de még ma is, 35 év után is a legelképezhetőbb valótlanosságokat és rágalmakat hallják róla az úgynevezett „népi demokráciában.” Lehet, hogy ha állandóan hallják, talán el is hiszik.

1938 közepét mutatta a naptár. Délután 3 óra lehetett, mikor csengett a telefon, s őrsparancsnokom vette fel. A beszélgetésből úgy vettem ki, hogy járőrt kell kivezényelni. Nem tévedtem, öpk-om közölte velem, hogy a T. majorban, a kastély mögötti erdőből a napokban akácfákat termeltek ki, s a törzset oszlopoknak szánva 2 méteres darabokra vágták. Mikor a munkát befejezték megszámlálták, egy hiányzott. A tulajdonos járőrt kért a lopás kiderítésére.

Öpk-om engem indított szolgálatba azzal, hogy menjek ki, nézzem meg mi van ott. Mire odaérek beesteledik ugyan — mondta — de csak nézjek körül, s utána vonuljak be, nem súlyos esetről van szó. Így a tulajdonos is meg lesz nyugodva. Járőrtársam V.M. prbcső.tzds.

Az uradalom a község szélétől kb. 2 km távolságra volt. Mire odaértünk erősen sötétedett, így a helyszínből semmit se láttam. Bementem hát az általam már öt éve személyesen ismert K.M.-hez, akit becsületes jó magyar embernek ismertem, s kitől szolgálat közben az ottani viszonyok felől érdeklődni is szoktam. Nevezettel a cselédlakásokban, az ún. közös konyhában találkoztam, hol hármunkon kívül más nem volt jelen. Körülnéztem, a kemence fűtéséhez egy halom szalma volt előkészítve. Amint a rönk ellopása felől érdeklődtem, feltűnt, hogy kérdéseimre idegesen, a fűteni való szalma felé tekintgetve, lehajtott fejjel felel. Gondoltam, itt valami nincsen rendjén.

Szuronyomat háromszor a szalmacsomóba döftem. A harmadiknál kemény tárgyba ütközött, s csak erősebb rántással tudtam kivenni. Szemben állva a nevezettel néhány másodperc után megkérdeztem, hogy mikor hozta el a rönköt? Tegnap éjjel — felelte, — s hogy egyedül, majd hogy rajta kívül nem tud róla senki. Arra a kérdésemre, hogy miért, az előttem álló zömök termetű 60 év körüli ember araszos, dús vörös bajuszára könnyesepp gördült, mikor megnyílt és beszélni kezdett. Felesége már évek óta állandóan ágyban fekvő beteg, s mivel más karácsonyi ajándékot nem tud neki venni, egy rönköt hozott el a sok közül, hogy Karácsonyra jó meleg szobával kedveskedjék neki. Úgy se veszik észre, vagy ha észreveszik, talán rosszul számolták meg — gondolta. Beléptem a szobába, a szoba hideg, a szimpla ablakot jégvirág borítja. Gondoltam, mit csináljak ezzel az emberrel? Ha feljelentem, a tulajdonos — akit szintén jól ismertem — nem tűri meg tovább a birtokán, elbocsátja, pedig 15 éve szolgálja gazdáját. A lopás és előrehaladott kora miatt másutt nem veszik föl, családja nincs, hova megy, mi lesz velük tél idején? Meggondolandó kérdések ezek.

Láttam rajta, hogy nagyon szegényenli a történeteket. Megmondtam neki, hogy a rönköt az éj folyamán lopja vissza, de úgy, hogy senki ne tudjon róla. erre mély sóhaj hagyta el mellét, s könnyes szemmel mondta: „Köszönöm D. úr visszaviszem az éjszaka...”

Erre, mint aki dolgát jól végezte, bevonultam. Bizonyosra vettem, hogy az esetnek nem lesz folytatása. Másnap jelentettem öpk-nak, hogy a falopás ügyében érdeklődtem, de a korai sötétedés miatt az ügygel tovább nem foglalkozhattam. Jól van. Mondta öpk-om.

Másnap, de. 10 óra tájban ismét csengett a telefon. Öpk-om vette fel. A tulajdonos volt, aki köszönettel nyugtázta az elintézést az alábbi szavakkal: „Tiszthelyettes úr, a gazember az éj folyamán visszaopta a rönkfát. Lám-lám, a csenőröknek már a pusztá megjelenése is eredménnyel jár!”

Öpk-om arcáról leolvastam, hogy tisztában van az ügy mikénti elintézésével, de egy szóval se érdeklődött.

A tettesen kívül talán én örültem a legjobban annak, hogy a falopást így sikerült elintézni. Számoltam azzal ugyanis, ha feljelentem, az eset természetesen nyilvánosságra kerül és a tulajdonos elbocsátja. Mire, a cselédség előtti szegényében esetleg még öngyilkosságot is követnek el feleségével. Azóta több, mint négy évtized telt el, de ma is vallom, hogy az öngyilkosság az évi statisztikája kettővel kevesebbet mutatott.

Igaz az a mondás: „Bűnösök között cinkos, aki hallgat!” Én inkább vállaltam a törvénytelen, tilos eljárási módot, amiért — ha kiderül — büntetést kapok, mint a lelkiismeret furdalást, azért a büntetésért, ami a tettesre várt feljelentés esetén, azért az alig 2 pengőt érő farönkért. Az alkalmazott elintézésel ha nem is lett melegebb a tettes lakása, de megtartotta munkáját, s tekintélye, becsülete csorbitatlan maradt.

Hát ilyen volt az a sokat gyalázott, kakastollas Magyar Királyi Csendőr.

Soós Péter:

A megkerült írógép

Kánya községben, Tolna vm-ben születtem, hol apám egy bakter-ház-nak volt a sorompó-kezelője és a vasuti sineknek a napi ellenőrzését is végezte. A csendőri szolgálatról még gyermekkori emlékeim vannak. Hallottam azt is, hogy apám hívta be a portyázó csendőröket egy kis melegre a téli hidegben, szélben. Ők azonban megköszönték, s mentek tovább. Amennyit mondtak apámnak, hogy nincs időnk most bemenni, majd a következőbe betérünk. Amíg föl nem jöttem Budapestre sokszor láttam őket gyalogolni éjjel, nappal, hóban sárban.

1940. IV. 1-ével magam is beléptem a m.kir. csendőrséghez, s mint próbacsendőr a balatonkenesei őrsön teljesítettem szolgálatot. Az év utolsó estéjén öpk-om, Rácz József főtörm. útbaindított a szekszárdi próbacsendőr tanalosztályhoz.

Budapestre érkezve értem meg az Újesztendőt. Sietnem kellett a Keleti pályaudvarra, hogy elérjem a Szekszárdra induló vonatot. Közben jókedélyű férfiak és nők mentek az újévi mulatságokból hazafelé. A velem szembejövők „Boldog Újévet” köszöntéssel és meleg kézszorítással üdvözöltek, s hozzátették, hogy csendőrrel mindig jó találkozni, mert ők akkor nyugodtan mehetnek és alhatnak. Igen, ez volt valamikor a m.kir. csendőrség! Ezek voltunk mi, kikbe a bizalmát helyezte a nép.

1944-ben, mikor a háború már a végéhez közeledett, öpk-om, Nagy József főtörm. telefonált apámnak, hogy jöjjön az őrsre és vegye át fiának dolgait leltár szerint. Utána, ezzel egyidőben keresett a rokonság szülőiben azok elrejtésére alkalmas helyet. Mikor ezzel meg volt, könyveimet, fényképeimet, írógépemet más egyéb holmijukkal együtt ládába rakta, elásta, betemette és venyigét rakott föléje.

Később apám és más idősebb mberek karszallagos nemzeti örökként teljesítettek szolgálatot. Így apámnak több alkalma volt megnézni, körüljárni a rejtekhelyet. Egy alkalommal egyik vele volt társa meg is kérdezte: „Mit néz maga Soós bácsi mindig, amikor erre jövünk?” Mire apám... „ne szóljon semmit, a fiának a dolgai vannak itt...” szavakkal válaszolt.

Mikor vége lett a háborúnak, nemsokára anyám megismerte a ruháját annak az embernek a lányán, akivel apám szokott menni. A fényképei-

met a szél fújta szanaszét a szőlők között, de akik ezeket megtalálták általában mind hazaadták szüleimnek.

A könyveim azonban nem kerültek meg. Ezeket sajnálom legjobban, mert egy se lett meg belőlük. Az írógépem azonban előkerült, hogy hogyan, az máig is titok, de egyszerre csak ott volt a b.ujhelyi községházán.

A szomszéd lepsényi őrnek volt a pk-a valamikor Papp József főtörm., aki szintén karszalagos őr volt, s bejárt a községházára, ahol akkor még a régi emberek voltak. Ő látta meg az írógépet az asztalon. Odament, felnyitotta, s olvasta: „Soós Péter szakaszvezető. Balatonkenesei őr.”

Nagy örömmel vitte azonnal a hírt apámnak, anyámnak mondván: Meg van a Péter írógépe! Ott van a községházán! Persze anyám nyomban átment a községházára és kérte az írógépet. A jegyző halsztotta a dolgot, hogy még kell neki. Anyám még kétszer ment át, s mikor a jegyző nemmel felelt, annyit mondott, hogy ez a fiának az emléke, s ha azt meri neki még egyszer mondani, hogy „nem,” rögtön a fejéhez vágja. A jegyző csak annyit mondott, hogy hát csak vigye.

Anyám a hazavitt írógépet gondosan őrizte hazaérkezésemig. Egy alkalommal a b.zamárdi községháza tisztviselője kérdezte apámat, hogy meg van-e fiának az írógépe Soós bácsi? Apám mondta igen, megvan. Mire kérlelte, hogy hozza be, meg van véve, nincs írógépük, s nem tudnak dolgozni. Így azután írógépem végleges helye — mely mint lopott, vagy talált tárgy kerülhetett a b.ujhelyi községházára — a b.zamárdi községháza lett. Írógépem eladásával nagyon meg voltam elégedve.

Dévai Mihály:

Nimród, Hunor és Magor

(Részlet a szerző „A szumir-magyar nemzet Kárpát medencei 7.000 éves őstörténelmi joga” c. kéziratából.)

Egy ankarai (Törökország) kutatása alkalmával Blankovics professzor figyelmét a Nemzeti Múzeum könyvtárában egy könyv ragadta meg, melyet levéve a polcról figyelmesen vizsgálni kezdett. Néhány név ragadta meg a figyelmét. Mivel a török nyelvvel hadilábon állott, a könyvet kikérte és elküldötte Hazai György türkológusnak lefordítás végett. Hazai professzor nem késlekedett, s rövid vizsgálat után néhány őstörténelmi névre lett figyelmes. Még néhány nap és 6.000 éves történelmi lét tárult szemei elé.

A könyv a következőket mondotta: A törökök, mikor 1543-ban Székelyfehérvárt elfoglalták, a szultán elrendelte, hogy a magyar királyi város összes könyveit, hivatalos iratait el kell égetni. A szultán iródiákja, Tardzsumán Mahmud a királyi múzeum könyvtárából elvitt néhány könyvet, tanulmányozás végett. Így magyarul tudnia kellett. Egy idő múlva nézete szerint a legfontosabbat lefordította török nyelvre. Ez a könyv a magyar nemzetre igen nagy fontossággal bír. A könyv az 5580 éves magyar nép Kárpátok medencei birtoklását adja tudtul a mának, eképpen:

„Nimród szumir király egy vadászata alkalmával magával vitte fiait, Hunort és Magort. Nimród elől lovagolva egy elejtendő vadat vett észre, melyet üldözőbe vett. Fiai néhány pillanatig meglepődve figyelték atyjuk nyargalását, mind addig, amíg egy csodálatos színben pompázó, iramodó szarvasbikát észre nem vettek, minek láttán az elejtendő vad után vették magukat. Az alkony beálltával azonban az erdő sűrűjében nyomát veszítették a „Csodaszarvas”-nak. Atyjukat nem találva útjukat visszairányították atyjuk kastélyába, ahol atyjuk érkezésüket várta.

Egy idő múlva a két királyi herceg önálló életre vágyott, s a Zagros hegy Uri-ki törzsfőnök, Adzsem leányait vették feleségül, mely nép nyelvüket beszélt. A házasságkötések után a két királyi herceg megalkotta saját törzsét.”

Ezek után szinte csodának beillő soraival eképpen folytatja Hazai professzor a történelmi megörökítést:

„Hunor még atyja életében, napjaink előtt 4000 év körül új országot indult törzsével alapítani. Az évekig tartó vándorlás után egy napon beérkezett törzsével a Kárpátok medencéjébe, ahol — legnagyobb meglepetésére — nyelvét beszélő törzsek éltek. Öröme határtalan volt, mert az új-hazában nemcsak minden megtermett, de vérontás nélkül települhetett le a nyelvét beszélő testvér-törzsek mellé. A végeláthatatlan kiterjedésű dús legelők állataik jólétét biztosították.”

A magyar nép tudott Nimród, Hunor, Magor „Csodaszarvas” legendájáról. Azt is tudta a nép, hogy az ősök keletről érkeztek az ősi Kárpát medencei hazába nagyon messziről. Csak azt nem tudta senki, hogy Nimród hazája hol, a föld melyik részén volt? Arról is tudott a nép, hogy az ősi vallás fel lett cserélve. Az ősi írást Erdély székelyei még a XX. század elején is írták, minden tilalom ellenére.

Egy török nyelvre lefordított történelmet megörökítő könyvet kellett megtalálni az Ankara-i múzeumban, hogy végre tisztázódhassék a „Csodaszarvas” legendája, mely történelmi valóság.

Sir J. Browning, angol professzor a XVIII. század közepén azt írta, hogy „A magyar nyelv egyetlen kódarabból álló terméskő, melyen az idők viharai karcolást sem ejtettek. Nem az idők változásától függő kalendárium. Nem szorul senkire... nem kölcsönöz, nem alkuszik, nem ad-vesz senkitől. Ez a nyelv a nemzet önállóságát jelenti, szellemi függetlenségének legfényesebb záloga.”

A szumir nép minden hagyatéka, még 6000 év múlva is, megmaradt a magyar nyelvben. Ezt igazolja Sir J. Browning fenti markáns megállapítása. Igazolja mint sumiriológus, hogy a magyar nyelv ikertestvére a szumir nyelvnek. S amelyet nagyban igazol a „Centre National Recherche Scientifique” francia nyelven kiadott szumir-magyar szótár.

És ezt az őstörténelmi valóságot, amely a szumir nép életében az özönvíz előtti időre teendő idegen tudósok állapították meg. Amely világosan kíván rámutatni az osztrák, irányított Budenz és Hunsdorfer (Hunfalvi) történészek rosszindulatú szumir-magyar őstörténelem irtására. amely a világ egyik legnagyobb történelemhamisítása éppen úgy, mint napjainkban a „Daco-Rumán” vakítás.

Kr.e. 3. évezredből származó szumir városok és környékük. A zárójelben lévő városok későbbiek. (Térkép: Dr. Bobula Ida: Sumerian Technology.)

1881 — 1981
 Bronz emléktábla a m.kir. Csendőrség alapításának 100. évfordulójára. (Hajdú Lajos /Edmonton, Alta/ műve)
 Készítette és a Calgary-i Magyar Hősiemlékre helyezte 1981. II. 14-én az MKCsBK Calgary-i csoportja.

Az MKCsBK irattárából:

Adatok
 az MKCsBK Calgary-i (Alberta, Kanada)
 csoportjának történetéhez alapításának 30.
 évfordulója elé.
 1952 — 1982
 I.

Mikor már Európában a magyarokkal (exenemies) szemben alkalmazott mellőzéseket megszüntették, a volt m.kir. Csendőrség tagjai közül többen Kanadába indultak, hogy itt véglegesen letelepedjenek. Calgary-ba 1949-ben kezdtek érkezni a bajtársak, s részben a városban,

részben azon kívül álltak munkába, hogy a vállalt egy éves kötelezett, süknek eleget tegyenek. A magyar egyház a Kanadai Magyar Egy- let készségesen segítette a bajtársakat a bevándorláshoz, majd megér- kezésük után az elhelyezkedésben. Így tett Oláh András és felesége is, akik tapasztalattal tanáccsal is lakással is segítségére voltak bajtársainknak. 8 csendőr lakott egymás után házukban, amíg végleges otthont találtak maguknak.

Vasárnaponként, ahogy az másutt is volt, a templom előtt gyülekeztek egyre nagyobb számban, itt találkoztak és ismertek egymásra és cserél- ték ki tapasztalataikat. Az ország keleti részén ekkor már működő cso- portjaink voltak. Első összejöveteleiket Karancz János őrm. kocsiszínből átalakított lakásán tartották, hol zavartalanul beszélgethettek. Itt indult meg a csoport alapítására a szervezkedés. 1952. VII. 22-én tovább bővült a bajtársi kör. Megérkezett Marokkóból Nagy Sándor főtörm., volt bak- talórántházai őrsparancsnok.

Nagy Sándor
1899 — 1956

Október 15-én Karancz János lakásán ismét összejött a baráti tiszthe- lyettesi társaság és megalakította a csoportot és annak első vezetőjeként — Keresztes Lajos főtörm. javaslatára — Nagy Sándor főtörm-t fogad- ták el. Nagy főtörm. az MKCsBK Vezetőjének 1952.IX.14-én kelt 400/1952 felhívására X. 21-én bejelentette a csoport megalakulását és a nyilatko- zatokat az alábbi alapító tagoktól fölterjesztette:

Nagy Sándor, Miglécz Béla, v. Rácz István, Szelei József, Karancz János, Keresztesi Ferenc, Dávid Sándor, Sasvári János, Keresztes Lajos.

Első Csendőrnapiját a csoport 1953. II. 14-én tartotta meg a Kanadai Magyar Egylet nagytermében. A bejáratnál v. Rácz István és Bodor Aladár fogadták egyenruhában a meglepett vendégeket. Műsoros est követ-

kezett, melyet Keresztes Lajos tervezett és rendezett. Mindannyian sze- repeltek. Utána vacsorára látták vendégül vendégeiket. Az estről az aláb- bi jelentést küldötte el a központnak Nagy főtörm.:

„A Csendőr Bajtársi Közösség tagjai szép ünnepséget rendeztek Calgaryban február 14-én a Csendőrnapi emlékére. A St. Mary székes- egyházban hallgattak szentmisét majd a Magyar Házban műsoros est- et és társasvacsorát adtak. Az ügyesen összeállított és kifogástalanul előadott számokból álló műsor után a csendőrök asztalt terítettek, s hozzátartozóikat és barátait az izletes magyar vacsorával vendégelték meg. A Magyar Harcosok Bajtársi Közösségét a beteg csoportvezető helyettese képviselte. Az igen jó hangulatban eltöltött kellemes estét a jelenlévők a Himnusz eléneklésével fejezték be.”

Az est kiemelkedő erkölcsi siker volt a magyarság körében. Egyszerre ismertek lettek a csendőrök. A vendéglátást a későbbi Csendőrnapiokon vacsorajegy bevezetése váltotta föl, de a barátok száma ennek ellenére növekedett.

1953-ban a csoporthoz csatlakozott Dr. Kiss Gyula, Szabó Gellért, Vörös Imre, Bodor Aladár, Urbin János, Szabados Ferenc, s Jagos Béla. Az áp- rilis 26-iki gyűlésen az MKCsBK Vezető 50/1953. sz. „Helyzetismerteté- sére” javaslatot terjesztettek föl, mely szerint „a Tábournoki Főtanács (TF) 1952. I. 1., újévi üzenete ma a parancsot pótolja minden hazafia- san érző és gondolkodó volt honvéd és csendőr számára.” Ezért kéri a TF életrehívását, mert a volt fegyveres erő tagjai az emigrációban sem nélkülözhetik a legfelsőbb vezető katonai fórum irányítását,” to- vábbá „az MHBK és az MKCsBK gyakorlati együttműködése érdekében a TF szervezze meg itt az emigrációban a magyar katonás erőtömörü- lést és ezen belül határozza meg az MHBK és a megmaradt csendőrök nyilvántartó szervezetének, az MKCsBK-nak egymáshoz való viszonyát.”

Ugyanezen alkalommal fejenként és havonként 50 centet szavaztak meg és fizettek be a B.L. előfizetésére.

1954. VII. 17-én Nagy főtörm. munkaviszonyaiban beállott változás mi- att, de egészségügyi okokból is a csoportvezetésről lemondott. Az MKCsBK Vezetője lemondását elfogadta, majd Salzburgból 1956. II. 14-én az alábbi oklevelet küldte.:

„Nagy Sándor m.kir. csendőrfőtörzsörmszermester Úrnak a Közösség érde- kében önállóan és önzetlenül kifejtett munkásságáért, a Testület szelle- mének kiváló eredménnyel való ápolásáért és példaadó magatartásáért a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség nevében
dicső elismerésemet fejezem ki.

Folkusházy altbgy. az MKCsBK vezetője.”

A Dicső Okirat már csak halálos ágyára érkezett meg. Hűséges baj- társunk 1956. II. 17-én Calgaryban rákbetegségben elhunyt. A helybeli ma- gyarság és bajtársai együttérző részvéte kísérte utolsó útjára.

II.

Már a csoport megalakulása idején az a közös vélemény alakult ki, hogy bár a volt előljáró és följobbvaló bajtársakat tiszteletben tartják, a csoportvezetőt egy, vagy két év tartamára rf-ra való tekintet nélkül a

többségi elv alapján választják az acélból összehívott gyűlésen, legtöbbször titkos szavazás útján. Ez a rendszer igen jól beválik, mert a csoportvezetők kivétel nélkül legjobb tudásuk szerint teljes igyekezettel működnek a csoport igényeinek és kívánságainak megfelelően. Így tudta a csoport elérni, hogy — bár létszáma, mikor a legmagasabb volt sem ment 20-on felül — már 1960-ban a kiválóan működő csoportok közé sorolt.

Az MKCsBK mindenkori vezetőjével és a kanadai területvezetővel (néhai Fehérváry Ferenc örgy., Deme Lajos szds.) levélileg, majd vitéz Kövendy Károly üv. elnökkel, aki 1968-ban és 1972-ben meglátogatta a csoportot, személyes összeköttetést is tartott. Fölvettük a kapcsolatot Csödör József főtörm. (Edmonton) és Péter János törm. (Lethbridge) bajtársakkal, akik erkölcsi és anyagi támogatói a csoport célkitűzéseinek.

1958 év végén a Toronto-i csoport zászlószalagot kért felszentelendő zászlójára. A szalag a tartomány — Alberta — színeivel el is készült és 1959.VI.8-án elküldték Torontoba. A szalagot készítette, s a felírást hi-mezte Urbin János cső. bs. felesége.

A közösségi élet a Csendőrnapi megünneplése, a nyári piknik, az őszi teaest, később táncestély, majd Katalin-bál és az egymás házánál tartott csoportgyűléseken zajlott le. Az összejövetel — a csoportgyűlések kivételével — alkalmat adtak a lelkészeknek, valamint a magyar egyesületek vezetőinek meghívására, akik minden alkalommal eljöttek, vagy magukat képviseltették.

A Csendőrnapi díszebédet, vagy vacsorát legtöbbször az egyik alkalmas szálloda, vagy étterem különtermében, 1975-ben Fazekas Lajos cső. bs. házánál tartottuk meg. Az istentiszteletet, s az elhunyt bajtársak és hozzátartozók sírjainak meglátogatása után özv. Nagy Sándorné, özv. Sifter Istvánné és vitéz Balogh József több éven át látták vendégül a megjelenteket.

A nyári kirándulás, piknik alkalmat adott a városon kívüli kirándulási helyek megismerésére, hol a '60-as években még football-mérkőzésre is került sor, egyre jobban lerövidített félidőkkel.

Az évenként megtartott őszi tea-est, később táncestély, családiest, végül a Katalin-bál biztosította a társadalmi kapcsolatot a helybeli magyarsággal, emellett anyagi alapot adott a csoport jótékonyági és közösségi célkitűzéseinek megvalósítására. A bevételből fedezte a csoport a Hős Emlékre felajánlott adományát, a Hősök napi koszorúzásokat, elhunyt bajtársak és hozzátartozók koszorúit, a központi Segély Alapra, különsegélyezésekre stb. fordított összegek nagy részét, s adományozott magyar r.k. (nemzetiségi) plébánia szervezési költségeire 400.00 dollárt. Végül megszavazott és kifizetett a Kanadai Magyar Kultúr Központra és a központ 100 éves jubileumi költségeire 1,000.00 — 1,000.00 dollárt.

A kölcsönösen, egymás házánál tartott gyűléseken a központi levelek ismertetése, a B.L.-re esedékes előfizetési díj összeszedése után a házigazda és felesége megvendégelték a bajtársakat finom étel és italokkal, mikor is kezdetét vette a beszélgetés, régi emlékek felidézése, s a nótázás is.

A magyar egyesületekkel való kapcsolat elmélyülése is bajtársi érzés

ből folyt, hogy hasonló gondolkodású és felfogású barátokat és hozzátartozókat, akik hűséges támogatói lettek célkitűzéseinknek a csoport határozata alapján a csoportvezető meghívott a Közösség tiszteletbeli tagjának. A Calgary-i MKCsBK első tiszteletbeli tagjai lettek. 1962.I.24-én Fülöpp József örgy., vitéz Balogh József fhdgy., szamosfalvi Panajott Pál és Török Vince. A csoport 1966.IX.8-án részükre az aktív és passzív választójogot is megszavazta, s rendes tagok lettek.

III.

Már a csoport megalakulása előtt csatlakoztak a bajtársak a ref. és r.k. magyar közösségekhez és résztvettek azok építési munkáiban, fejlesztésében, kulturális életében.

Mátyás Ferenc volt csendőr kötelezője letelte után 1928-ban vándorolt ki és telepedett le Calgaryban, hol a Kálvin Magyar Református Egyház mindig kész segítője, presbitere és pénztárosa volt 1953-ban bekövetkezett haláláig.

Keresztes Lajos főtörm. az Árpádházi Szt. Erzsébet egyház egyháztanácsának több éven át tagja, 1967-ben a Szt. István Egylet elnöke, a különféle kultúresteknek éveken át szereplője és rendezője volt. Karancz János, Szabó Gellért, vitéz Rácz István és Dr. Kiss Gyula dolgoztak még többek között az egyház életében különféle bizottságokban, munkakörökben. Az utóbbi tagja volt 1962-ben a templomépítő bizottságnak, 1975-ben a Mindszenty Emlékbizottság elnöke, s a Mindszenty emlékestet rendezte meg.

1974-ben, Ft. Mindszenty József bíboros, Calgary-i látogatása alkalmával a r.k. magyar lelkész és Calgary magyarságának kérésére a csoport összes tagja az RCMP és a városi rendőrség polgári ruhás tagjaival biztonsági szolgálatot teljesített.

A Calgary-i Mindszenty Emlékbizottság 1975-ben.

Bajtársak és hozzátartozóik a '60-as években a Szent István teremben

Csendőrnapi 1979-ben, a „My Place” étterem különtermében. Karancz János csoportvezető üdvözli a vendégeket

A calgari Kanadai Magyar Egylet 1922-ben alapította Bánffy János. Az ő hűséges magyar szíve és rátermettsége tette lehetővé több bajtárs bevándorlását. Vendégszeretettel fogadta a volt csendőröket, otthont adott az 1953-as Csendőrnapi, s több azt követő csoportgyűlésnek a bajtársak közül többen beléptek, családotul, s résztvettek az Egylet kulturális munkájában.

(Dr. Kiss Gyula 1951.I.14 — 1953.I.18-ig titkár volt.)

1956.I.3-án nagy veszteség érte Calgary magyarságát. Meghalt Bánffy János, az Egylet örökös elnöke anélkül, hogy életének nagy tervét az egész magyarságot összefogó új magyar házat fölépíthette volna. Álma 1978-ban megvalósult, mikor is többszöri próbálkozás után a város valamennyi hazafias egyházi, társadalmi és bajtársi egyesülete összefogásából és a régi Kanadai Magyar Egylet Magyar Házából megszületett a kb. 8 holdon a két hatalmas csarnokból álló Kanadai Magyar Kultúrközpont. Az MKCsBK Calgary-i csoportja alapító tagja a Központnak, Karancz János és Szelei József az építési bizottságban képviselték csoportunkat.

1956.X.26-án, vasárnap az istentisztelet után kb. 500 főnyi magyarság több, mint 300 fős közönség kíséretében tüntetett az orosz bilincseket magáról szinte lerázó Magyarország megsegítése érdekében és rendezett sorokban a városi Hősi Emlékmű elé vonult, hol a tartományi kormány minisztere mondott együttérző beszédet. A menekültek megérkezésével megindult a segítő akció. A közgyűlés Dr. Fabó Károly csoportvezetőt az Intéző Bizottságba választotta.

1966.X.23-án, a szabadságharc 10. évfordulóján a M.Sz.Sz. helyi csoportja ünnepség keretében emléklapot adott át „a M.Kir. Csendőr Bajtársi Közösségnek, akik a magyarság ügyét az emigrációban meg nem tagadva kulturális, gazdasági, társadalmi, vagy politikai vonalon szolgálták” és segítettek a menekülteket az elhelyezkedés nehéz hónapjaiban.

Az egyházak erősödése, a szabadságharcosok és menekültek érkezése szükségessé tette, hogy a magyar nemzeti ünnepek megtartásánál egyetemes közösségi szempontok jussanak kifejezésre. 1951-ben, majd 1955-ben már működött ún. egyletközi bizottság, mely a közös filmelőadások megrendezése mellett nemzeti ünnepeink közös megtartását is irányította. Így „Március 15”-ét a Ref. Egyház, Hősök napját az MHBK, Szent István napját az R.K. Egyház rendezte meg. Ezen megállapodás szellemében 1965-ben megalakult a „Calgary-i Magyar Egyházak és Egyesületek Bizottsága,” melynek alapszabályait a Magyar Szabadságharcos Szövetség helyi csoportjának megalakulásával már hét egyesület tette magáévá. Ennek a bizottságnak 1969—1971-ig Dr. Fabó Károly társelnöke, Szelei József pedig titkár-pénztárosa volt.

1963-ban vitéz Duska László megalapította a Széchenyi Társaságot, mely 1965-ben országos bejegyzést — federális chartert — nyert. Feladatként tűzte egy kanadai magyar egyetemi alapítványi tanszék felállítását Torontóban, ahol a legnagyobb magyar közösség él. Célja, hogy a

magyar fiatalság egy olyan fórumhoz tudjon fordulni, mely hűen tanítja a magyar irodalmat, földrajzot, történelmet és bizonyító erővel fogja tudni megcáfolni a magyarságra zúdított rágalmaidat. A tanszék 1979 óta működik a torontói egyetemen. Belekerült 600.000.- dollárba. Ennek felét összeadta a világon szétszórt magyarság, másik felét a kanadai kormány. Remény van arra, hogy a magyarság további áldozatkészsége lehetővé teszi egy történelem-professzor beállítását is.

Calgary magyarsága 47.300.- dollár — messze magasan az utána következő város előtt — adakozott. Csoportunk minden tagja hozzájárult, többen személyesen is kivették részüket a gyűjtési munkában. Az Alberta-i gyűjtési bizottság elnöke Varga István, az MKCsBK tagja volt.

1979-ben a Calgary-i Magyar Nyugdíjasok Clubja énekkart alakított, mely elhatározta, hogy ünnepeinken, előadásainkon való szereplés mellett megőrökíti szép magyar énekeinket, nótáinkat. Az első ezer gramfonlemezük régen elkelt. Ma már kapható a második lemez ugyancsak szebbnél szebb más magyar dalokkal — amíg a készlet tart. Az énekkart megszervezője, vezetője Keresztes Lajos.

V.

Az MHBK Calgary-i csoportját 1951-ben alapította és lett annak első vezetője vitéz Duska László, ma az MHBK központi vezetője, az MKCsBK tagja. A közös felfogás, közös emlékek, célkitűzések, Hősök napja közel hozták a bajtársakat egymáshoz, melynek eredménye lett egymás összejövetelein való kölcsönös részvétel, a munkába való tényleges kapcsolódás. Több csendőr bajtárs ma is tagja a helybeli MHBK-nak. Dr. Kiss Gyula 1967—1969-ig vezetője volt a helyi csoportnak.

Az egyetemesi együttműködésnek szép eredménye volt a Trianoni béke 40. évfordulóján 1960. VI.10-én rendezett ünnepély. Az ünnepély az egyházak és a Magyar Egylet védnöksége alatt a bajtársak közös teljesítménye volt. A bevezető beszédet Dr. Fabó Károly, az ünnepi beszédet vitéz Duska László mondta. Rendező volt Dr. Kiss Gyula.

1964. VI.28-án az MHBK és az MKCsBK közös sikere volt a Hősök napján Zrínyi emlékest, gróf Zrínyi Miklós születésének 300. évfordulóján. Az „1664 tavaszán...” c. jelenetben a törökverő vitézeket Dávid Sándor, v. Sebő Ernő és Szelei József alakították, melyet Zöld M. János írt erre az alkalomra. Az összefoglalást Fülöpp József mondta. Rendezte és az ünnepi beszédet elmondotta Dr. Kiss Gyula.

1970. VI.7-én Calgary magyarsága első ízben tartotta az egyházak és egyesületek védnöksége alatt emlékestjét a Trianoni béke 50. évfordulóján a Jubilee Auditoriumban, a város új színházában. Az angol és magyar nyelven elhangzott beszédek, zeneszámok és szavalat mellett palotást táncoló díszmagyaros ifjúság adta a műsort. Szereplőinket s magyar művészeinket a színpad díszletei és a palotás összeállításáért méltán illette meg az elismerés. Rendezte Dr. Kiss Gyula.

1956 óta rendez meg az MHBK helyi csoportja a báli évad kiemelkedő magyar bálját, 1978-tól Hungária bált az ifjúság bevonásával a helybeli magyarság elismerő részvételével. Védnökök voltak 1963-ban Dr. Kis

Gyula, 1967, 1968 és 1972-ben Dr. Fabó Károly, 1969-ben Szabó Gellért, 1976—1981-ig az MKCsBK helybeli csoportja.

Évek óta a csoport az MHBK-val együtt tartja a nyári piknikjeit, s az utóbbi években a Borbála esteket, melyekhez a M.Sz.Sz. és a Vitézi Rend is bekapcsolódott. A tevékeny rendezők között, akik nagy hozzájárulással készítik elő a sikeres összejöveteleket élen járnak a vezetők: Kisvay Sándor, Karancz János, Szelei József, v. Balogh József és Magas István.

A csoport együttes, a magyar közösségi életben kifejtett igen eredményes munkájának elismeréseképpen a Souverain Szent László Társaság Rend tagjaiul fölvette: Dr. Fabó Károly, Keresztes Lajos, Dávid Sándor, Szelei József, továbbá Dr. Kiss Gyula és Karancz János bajtársakat. 1961. VIII.13-án a Mewata Armouries laktanyában a helybeli lengyel hontharcosok (Polish Combatants' Association, Branch No.18) zászlómentelést tartott. Mr. J. Linchwala elnök meghívására az MHBK MKCsBK és a M.Sz.Sz. küldöttségét az ünnepségen Szelei József vezette, míg vitéz Duska László beszédet mondott.

VI.

A csendőrasszonyok,

Amik három évtizeden át magyar együttérzéssel, önzetlen munkával és készséges segítséggel biztosították be társadalmi összejövetelünk sikerét:

Néhai v. Balogh Józsefné, Dávid Sándorné, néhai Egry Lászlóné, Dr. Fabó Károlyné, Fazekas Lajosné, Földessy Mihályné, Fülöpp Józsefné, Magos Béláné, Karancz Jánosné, v. Keresztes Lajosné, Dr. Kiss Gyuláné, v. Mátyás Ferencné, öz. Nagy Sándorné, Panajott Pálné, v. Rácz Istvánné, öz. Sifter Istvánné, Szabados Ferencné, Szabó Gellértné, néhai Szelei Józsefné, Szelei Józsefné, Urbán Jánosné, Török Vincéné, Vörös Iréné.

Tiszteletbeli tagjaink

Dr. Barabás Árpád, Berdin Árpád, v. Duska László, ifj. Keresztes Lajos, Kovács Márton, Magas István, Radnóthy Károly, Sárközy Kálmán, Varga István, Zöld M. János. *MAGAS ISTVÁNNÉ LONKA*

Csendőrnapi vacsora Fazekas Lajoséknál 1975-ben.

v. Balogh József és családja vendégeivel 1968. IX. 11-én, v. Kövendy Károly látogatásakor

VII.

A Calgary-ak három évtizedes kiváló közösségi munkájáért az MKCsBK központi vezetői szinte évről évre Dicsérettel Elismeréssel fejezték ki köszönetüket a mindenkori csoportvezetőnek.

A Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség alapításának 25-ik évfordulóján a magyar nemzeti hagyományok őrzéséért, a testületi és bajtársi szellem fönntartásáért, egyházaink, ifjuságunk támogatásáért, a részoruló anyagi áldozattal való segítéséért az alábbi bajtársak kapták az **MKCsBK 25 éves Jubileumi Érmé-t**:

Dr. Kiss Gyula, Dr. Fabó Károly, vitéz Keresztes Lajos, Dávid Sándor, Karancz János, Szelei József, Csordás János és Urbin János.

A M. Kir. Csendőrség Alapításának 100. Évfordulóján:
a 100 éves Jubileumi Diszérmet
elnyerték:

Aparvály László, özv. Aparvály Mártonné, vitéz Balogh József, Dr. Barabás Árpád, Benini Anthonyné, özv. Bottyán Béláné, vitéz Duska László, Fazekas Antal, Fazekas Michael, ifj. Kiss Gyula, Magas István

szül.: Karancz Katalin

özv. Mátyás Ferencné, özv. Nagy Sándorné, Panajott Pál, Sárközy Kálmán, ifj. Szabó Garry, Szabó Krisztina, Szabó Katalin, Szelei László Béla, Szelei Stephen Leslie, Varga Péterné.

A 100 éves Jubileumi Diszérmet szallagján a Szent Korona díszítménnyel:
Csordás János, Dávid Sándor, Dr. Fabó Károly, Fazekas Lajos, Jagos Béla, Karancz János, vitéz Keresztes Lajos, Péter János, Dr. Kiss Gyula, vitéz Rácz István, Szabó Gellért, Szelei József, Vörös Imre, Urbin János.

Halottaink

Mátyás Ferenc csendőr 1953. I. 17
Nagy Sándor főtörm. 1956. II. 17
Egry Lászlóné 1960. II. 10
Szelei Józsefné 1961. II. 3 *VERONKA*
Egry László alez. 1961. IV. 26
Sifter István csendőr 1969. XI. 11
Sasvári János örm. 1970. XII. 28
vitéz Balogh Józsefné 1975. XI. 25 *ZSUZSA*
Bodor Aladár csendőr 1980. I. 21

Várkonyi István 1985. X. 6. Calgary
v. Flanagan Jaim (Victoria) 1987. IX. 11
PÉTER JÁNOS (LETHBRIDGE) 1988. I. 27
özv. Várkonyi Istvánné, Major Károlyka 1988. VI. 16.
DAVID SÁNDORNÉ, KRAUTL HERMINE 1989. II. 2.
v. Duska László 1987. X. 1.
v. Keresztes Lajos, Calgary 1991. VII. 20-án.
Futógy József 1992. II. 14. Calgary.
özv. Magas Istvánné 1992. VI. 3-án Calgary IRENE
Szelei Józsefné Gertrude 1993. VII. 16. Calgary
Vörös Imre 1993. XI. 3. Calgary
Szabados Ferenc 1995. I. 25 (Olivet B.C.)
vitéz Rácz István 1996. VII. 1. Calgary.
Pejtsik László 1996. IX. 25 Calgary

tű embert hogyan talált alkalmasnak a miskolci Panda (nem kínai, de magyar) eü. tiszthelyettes úr, akinek a javaslatára mondta ki Szaurácz ezredorvosunk, aki a csendőrök egészségére is vigyázott, hogy alkalmas...

... Ugye, kedves jó Százados uram, még álomnak is szép...
Bár minden bajtársam így őrizné meg emlékei múltját, ami, akármit is mondanak ellenségeink, szép volt és magyar volt.
Szeretném folytatni... de minek? Az idő elfutott fejünk felett és készü-
lünk azok után, akik már elmentek...

Fáj, hogy nem tudtam Önnel találkozni, de vígasztal az írás szava
„Odafent úgyis találkozunk!”

Dr. Kiss Gyula:

Peroratio (Végszó)

Jubileumi esztendőnk végével a Calgary-i bajtársak kötelezettsége jár. Ha visszanezünk a Bajtársi Levél XXXIV. évfolyamára, őszinte me-
becsüléssel kell tekintenünk elődeinkre, akik a szerkesztéssel, pénzké-
léssel, nyilvántartással és kiadással járó munkát végezték.

Jegenyés Pál főtörm. és a Graz-iak 4, néhai vitéz Karsay Jenő al-
és felesége 13, vitéz Kövendy Károly CM szds. és a Toronto-iak 11, vég-
a Calgary-iak 6 évig látták el a közösségi élet ilyen természetű tenni-
loít. A 34 évből 17, éppen a fele esett Kanadára. Megtettük a magunk-
adott számaikat jóleső érzéssel állapíthatjuk meg, hogy megindítása óta

Ha végiglapozzuk a B.L. Ausztriában, Hollandiában és Kanadában
landóan fejlődött, s ha nem is tudott lépést tartani a technika haladá-
val mégis minden számmal többet adott, hogy megfeleljen a belé hely-
zett, soha nem csökkenő bizalomnak.

Mikor rám került a sor, levelezés útján megismertem csoportjaink
szórványainkat, s magánosan élő lelkes, velünkérző bajtársaink

csendőrbáratainkat. A bajtársi beszámolókból, levelekből felénk
fáradó együttérzés, elismerés és támogatás beigazolta, — hogy ha keve-
sen is— de még mindig világszervezet és hűséges tagja vagyunk a nem-
zeti emigrációnak, hiszen megmozdulásaiban a mi bajtársaink az élen jár-
nak.

Ahogy az idő múltott a korral járó fáradtság, nehezen kezelhetőség kö-
zöttünk is mutatkozott. Munkatársaim ennek ellenére is ígéretet tettek,
hogy a 100 éves évfordulóig helyükön maradnak, s a B.L.-t kiadjuk. Ez
így is történt.

Mikor a torontói találkozón szembetalálkoztam több levelező bajtár-
sammal, s a kézsorításból ölelés lett... éreztük, hogy összetartozunk.
Hálás vagyok a Mindenhatónak, hogy ezt a napot megérhettem. Ennél
szebb jutalmat hat éves munkámért nem is kaphattam volna.

Most, hogy a B.L. Calgaryban megjelenő utolsó számát kiadjuk, vala-
hogy mégis szomorúság fog el: nem tudtam utódot állítani magunknak.
Nagy létszámú, erőteljes csoportjaink közül egy sem jelentkezett az átvé-
telre. Önként fakad ki belőlem a kérdés, hát elődeink és mi is olyan mun-
kát végeztünk, mely rajtunk kívül másnak senkinek se kell? Hát nincs
senki, aki tőlünk a staféta-botot átvegye? Vagy már a „fiataljaink” is
ennyire megöregedtek? Szomorúságom nem enyhítik teljesen az olyan
sokszor, olyan lelkesen adott elismerés, támogatás és dicsérek. Csü-
pán Vezető bajtársam elhatározása szolgál megnyugvásomra, hogy körle-
velei biztosítani fogják közöttünk az összeköttetést és ezután is tudni
fogunk egymásról.

Nem akarom most megírni saját búcsúztatónkat, hiszen bentmaradunk
ezután is Közösségünkben, s ünnep lesz minden Veletek való találkozás,
vizontlátás, melyben még részesíteni fog a Mindenható.

Felhasználom azonban ezt az alkalmat arra, hogy hálás köszönetem fe-
jezzem ki csoport és szórványvezetőinknek, az én kedves jó munkatár-
saimnak, kiknek szinte mindegyikétől megkaptam a támogatást, akik
éppúgy dolgoznak a maguk helyén, mint ahogy mi tettük. Ők azok, akik
az összejövetelek megrendezéseivel összetartják a bajtársakat, s így biz-
tosították az anyagi alapot a B.L. kiadásához is.

Szeretettel öllelek meg Benneteket, s kérlek, tartsátok számon egymást,
hogy jöjjetek össze ezután is, ... hogy majd mikor legjobban rászorolunk egy-
kis megértő szeretetre, egy bajtársunk se legyen egyedül... elhagyatott.”

Gondolatban megszorítom kezét Mindnyájatoknak, akik egyénileg is
adottátok fáradtságot és leveleitekben külön is elküldtétek bátorító, elis-
merő szavakat és a nagyon sokszor megduplázott anyagi támogatást is.

A XXXIV. éves Bajtársi Levélnek még van egy üzenete.
Az emigráns magyar sajtó és könyvkiadás működését és fennmaradá-
sát a magyar olvasó közönség kiállása és hozzájárulása tudja biztosíta-
ni. Bajtársaim! Pártoljátok a mi célkitűzéseinket eddig is támogató ma-
gyar újságokat. Hadd vigyék tovább a mi eszméinket, hogy irányt mu-
dathassanak. Jön a Karácsony. Ne hiányozzék magyar házban a kará-
csonyfa alól a magyar könyv és a megújított előfizetés.

Végül itt Mindnyájatok előtt mondok bajtársi szeretettel köszönetet az

én kedves Calgary-i munkatársaimnak, akik 6 éven keresztül velem hűségesen kitartottak, s hogy a B.L. mindenkor — a mi részünkről — pontosan megjelenhetett.

Éljen az 1982-ben alapításának 35. évfordulóját ünneplő világszervezetünk, a Magyar Királyi Csendőr Bajtársi Közösség!

Az idő halad, de az MKCsBK marad — mindhalálig!

Híven, Becsülettel, Vitézül!

Calgary, 1981. október 31-én

Kiss Gyula

*Helytartók: Sárosi János, Szepesi Ferenc, M. Károly
tb. csendőr, József, Ant. Csörgő*

**1932. IX. 8. — 1996. XI. 30*

3./ Közösségi, Egyesületi és Társadalmi események

Ausztrália

Sydney (New South Wales). A m.kir. Csendőrség alapításának 100. évfordulójára az MKCsBK, a Vitézi Rend, az MHBK, valamint a Szt. László Társaság és Rend fogadással egybekötött díszvacsorát rendezett VI.6-án, szombaton este a Magyar Központban. Az est díszvendége voltvitéz Duska László az MHBK központi vezetője, aki az ausztráliai bajtársi közösségek meglátogatására érkezett Kanadából. Több mint 200-an vettek részt a megemlékezésen, mely Goór György által elmondott Zrinyi fohással kezdődött. Az ünnepi beszédet v. Duska László mondta. (L. a 2. Fejezetben.) A megemlékezés után Gál Lajos a SZUT alapján ismertette, hogy mi a csendőrszellem, a csendőrelet alapja. Ezt követően Szélpál Antal zászlóőr és Keresztes János zászlóstitzt állt a dobogó elé, a Sydney MKCsBK csoport zászlajával, melyet Antalffy Pál őrgy. adományozott a csoportnak 1961-ben, melyre szalagot kötött a Lengyel—Magyar Szövetség nevében Majláth Lászlóné és Walter Weglewski, a helyi Lengyel Szövetség társelnöke, majd az MHBK nevében Majsay Ottmár és végül Bogsányi Józsefné az MKCsBK helyi tb. csoportvezetőjének felesége.

Befejezésül Bogsányi József ezds. kiosztotta az évforduló emlékére kibocsátott JDÉ-t 15 csendőr és 14 csendőrbarát részére. A díszvacsora Ft. Pálinkás István imájával vette kezdetét. A Közösség tagjai jóleső érzéssel könyvelték el a szépszámban egybegyültek ragaszkodásán túl-

Bogsányi József ezds. (középen) átadja a JDÉ-t Dr. vitéz Jani István MKCsBK csoportvezetőnek Sydneyben a 100 éves évforduló alkalmával 1981. június 6-án.